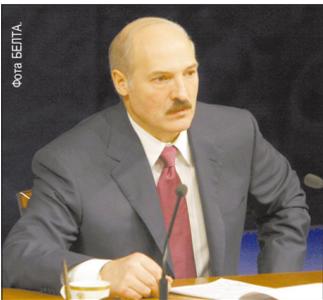

Увага: «прамая лінія»!
КАЛІ ЗАХВАРЭЛА ДЗІЦЯ
 СЁННЯ на пытанні нашым чытачам падчас «прамой лініі» адкажа загадчык кафедры дзіцячых інфекцыйных хвароб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, дацэнт, галоўны пазаштатны дзіцячы інфекцыяніст рэспублікі Іна Генадзьеўна ГЕРМАНЕНКА.
 «Прамая лінія» абудзецца з 12.00 да 13.30 па нумарах:
8 (017) 292 38 92 і 292 38 21.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: «РАЗВІЦЦЁ МАЛЫХ ГАРАДОЎ БЕЛАРУСІ МАЕ ВАЖНАЕ ЗНАЧЭННЕ ДЛЯ ДЫНАМІЧНАГА РОСТУ ЭКАНОМІКІ»

Развіццё малых і сярэдніх гарадоў Беларусі мае важнае значэнне для дынамічнага росту ўсёй эканомікі краіны. А значэнне дзяржпраграмы развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадоў такое ж вялікае, як і дзяржпраграмы адрэацыі вёскі. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў 29 лістапада на пастаянна дзеючым семінары кіруючых работнікаў рэспубліканскіх і мясцовых дзяржаўных органаў на тэму «Адрэацыя малых гарадоў і пасёлкаў — прыярытэтная задача сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны».

На тэзісам Усебеларускім народным сходзе апераджальнае развіццё малых і сярэдніх гарадоў было аб'яўлена адным з галоўных дзяржаўных прыярытэтаў, які ў якасці аднаго з пунктаў росту Беларускай эканомікі заканадаўча замацаваны ў Праграме сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на перыяд да 2010 года.

У Беларусі прынята і рэалізуецца Дзяржаўная комплексная праграма развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадоў краіны на перыяд да 2010 года. Яе галоўная мэта — забяспечыць рост дабрабыту насельніцтва на аснове рацыянальнага размеркавання прадукцыйных сілаў, павышэння ўзроўню развіцця, эфектыўнасці і канкурэнтаздольнасці эканомікі рэгіёнаў.

Дзяржаўная комплексная праграма прадугледжвае ўсебаковае развіццё 183 гарадскіх пасёлкаў з колькасцю насельніцтва да 50 тыс. чалавек. У іх пражывае амаль чвэрць гарадскога насельніцтва краіны. Як адзначыў Прэзідэнт, стратэгічная задача праграмы ў тым, каб ператварыць малыя і сярэднія гарады ў найбольш спрыяльныя і бяспечныя для чалавека месцы работы і пражывання. «Гэта глабальная праграма, і спусціць яе на тармазах нікому не ўдацца. Рэалізацыя дакумента на вельмі жорсткім кантролі, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Трэба максімальна далучыць насельніцтва да вырашэння пастаяльных задач. Кожны павінен працаваць на рэалізацыю гэтай праграмы. Людзі павіны разумець: мы гэта робім для дзяцей і ўнукаў».

Прэзідэнт асабліва падкрэсліў, што менавіта ў малых і сярэдніх гарадах, на малых і сярэдніх прадпрыемствах скацэнтраваны рэзервы для значнага далейшага нарошчвання аб'ёмаў вытворчасці, так і для паліпашэння якасці жыцця людзей. «Калі мы здолеем істотна дадаць у гэтай галіне, то атрымаем вялікі сацыяльна-эканамічны эффект у цэлым па краіне», — перакананы Аляксандр Лукашэнка.

Гаворачы аб фактарах, якія ўплываюць на развіццё рэгіёнаў, Аляксандр Лукашэнка асабліва вылучыў стымуляванне прадпрыемлівай ініцыятывы ў малых гарадах. Для гэтага ўжо прыняты дадатковыя меры, што прадугледжваюць ігнотнае падаткаабкладанне па спрошчанай сістэме, парадок продажу аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці, якія не выкарыстоўваюцца і неэфэктыўна выкарыстоўваюцца, на аўкцыёнах з пачатковай ценой, роўнай адной базавай велічыні, а таксама перадачы такіх аб'ектаў у базывіланнае карыстанне пад канкрэтнай інвестыцыйнай праекта. Падыходзіць да завяршэння другі год п'яцігоддзі, а, значыць, як лічыць Аляксандр Лукашэнка, ужо можна палічыць некаторыя папярэднія вынікі, выявіць негатывыя з'явы і вызначыць шляхі іх пераадолення.

Звяртаючыся да ўрада і губернатараў, Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў ствараць толькі самыя сучасныя новыя вытворчасці, прадукцыя якіх будзе паспяхова канкуруваць на сусветным рынку. Для гэтага неабходна ўлічваць і больш эфектыўна выкарыстоўваць перавагі Беларусі, у прыватнасці, яе геаграфічнае становішча, узросшы попыт на беларускую прадукцыю на сусветным рынку.

«У нас няма часу на разваршванне. Трэба ствараць невялікі, але сучасныя вытворчасці, якія будуць гбіка разгавяць на змяненне умоў рынку і змогуць выжыць у жорсткіх умовах СГА», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Пры гэтым Прэзідэнт падкрэсліў, што трэба арыентавацца, у першую чаргу, на найаўсасе сыравіны для новых вытворчасцяў — сельскагаспадарчы і лясной. Прадукцыя, што выпускаецца, павіна адпавядаць сусветным стандартам. Аляксандр Лукашэнка ў якасці прыкладу прывёў сітуацыю з сельгаспрадукцыяй, якая запатрабавана на сусветным рынку. Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў у самым кароткім тэрміне заадачыць усё існуючыя ў краіне аб'екты, якія пустуюць, і завяршыць будаўніцтва будаўніцтва. Перш за ўсё, гэта датычыцца прадпрыемстваў па выпуску дэмаўтэрыялаў. «Цяпер вялікі попыт на будаўнічы матэрыялы, і мы не павіны бяздзейнічаць», — дадаў Прэзідэнт.

Сёння, паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, ёсць вострае патрэбнасць у дасканалай праправадзенай бізнес-планах, а інвестыцыйныя сродкі ў краіну паступае дастаткова для таго, каб гэтыя бізнес-планы рэалізаваць. Дзякуючы выкананню праграмы развіцця малых і сярэдніх гарадоў, на думку Прэзідэнта, узнікне дэфіцыт рабочай сілы. Аб гэтым сведчыць і першыя стаючыя прыклады. Следам за развіццём вытворчай сферы пачынае актыўна «надагледжвацца» і сацыяльная сфера — ад будаўніцтва жылля да наладжвання культуры гарадзкіх і рэгіёнаў.

Прэзідэнт падтрымаў прапановы ўрада аб перадачы аэліянкам некаторых паўнамоцтваў, звязаных з узгадненнем пытаньняў продажу ў прыватныя рукі аб'ектаў нерухомай маёмасці і адвядзенню зямельных участкаў. Гэта дазваляе значна паскорыць гэтыя працэдур. Адпаведны нарматыўны акт павінен быць прадастаўлены на разгляд кіраўніку дзяржавы ўжо ў снежні.

Аляксандр Лукашэнка заявіў таксама аб неабходнасці ўвесці строгу адказнасць па вертыкалі ад міністраў да старшын сельскіх Саветаў за развіццё і стварэнне новых малых і сярэдніх прадпрыемстваў.

«Мы абавязаны рэалізаваць праграму развіцця малых і сярэдніх гарадоў. Для гэтага ўжо закладзена добрая база, сёння галоўнае — зняць усё непатрэбны бюракратычныя працэдур і мабілізаваць намаганні», — сказаў у заключэнне Прэзідэнт.

Работа семінара прадоўжылася ў секцыях. Удзельнікі мерапрыемства ў складзе 12 груп наведвалі розныя аб'екты вытворчасці і сацыяльнай сферы малых і сярэдніх гарадоў рэспублікі, дзе на канкрэтныя прыклады азнаёміліся з ходам рэалізацыі праграмы развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадоў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Падпіска 2008			
СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫ ГОД			
Пачалася падпіска на I квартал I паўгоддзя 2008 года.			
Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)			
Індэкс	на 1 месяц	на 3 месяцы	на 6 месяцаў
63850 (індыўідуальны)	8800	26400	52800
63145 (індыўідуальныя льготны, для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	8300	24900	49800
63858 (ведамасны)	14000	42000	84000
63239 (ведамасныя льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	12800	38400	76800

ПАДПІСКА НА I КВАРТАЛ I ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА.			
ПАДПІСНЫЯ ЦЭНЫ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА»			
«Да запатрабавання» (праз кіёскі Мінгарсаюздруку)			
Індэкс	на 1 месяц	на 3 месяцы	на 6 месяцаў
63850 (індыўідуальны)	7460	22380	44760
63145 (індыўідуальныя льготны, для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	6990	20970	41940
63858 (ведамасны)	9938	29814	59628
63239 (ведамасныя льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	9431	28293	56586

ISSN 1990 - 763X

0 7 2 2 8 >

9 771990 763008

КУРСЫ ВАЛЮТ	
Курсы замежных валют, установленные НБ РБ с 30.11.2007 г. (для бн разлікаў)	
1 доллар США	2 153,00
1 еўра	3 174,71
1 латывійскі лат	4 543,63
1 літвійскі літ	919,22
1 чэшская крона	119,87
1 польскі злоты	871,04
1 расійскі рубель	88,42
1 украінская грыўня	425,91

Курсы валют для безвалютных разлікаў	
Цэнтрабанк РФ	
USD	24,3506
10 UAH	48,0345
1000 BYR	11,2911
EUR	36,0369

Курс у аэліянаў кампаній (на 29.11.2007 г.)
 USD — 2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпісчыца на часопіс «Звязда» і газету «Звязда» на 2007 год устанавіла сваю перадачы і выкарыстаў імя: Валерыя Грышын. Тэлефон: 690324015.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове

30 ЛІСТАПАДА 2007 г.
 ПЯТНІЦА
 № 228 (26093)
 Кошт 440 рублёў
 ВYДАЕЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 Г.

Бабулін хлеб

Жыхарка вёскі Грычынавічы Жыткавіцкага раёна Ганна Міхайлаўна ВОЛЧАК — лепшая ў акрузе майстрыха па выпечцы хлеба паводле старажытных традыцыйных рэцэптаў Палесся. Юная грычынавічанка Надзея ПРАКАПОВІЧ падабаецца водар гарачага хлеба.

Справы пенсійныя «АГУЛЬНЫ» ЎЗРОСТ З ПРЫБАЎКАЙ?

Усё меншая колькасць працоўнага насельніцтва, і ўсё больш людзей ў пажылым узросце. Па сутнасці, у адносінах да цяперашняй Еўропы падобная «раскладка» стала агульнай, таму не выпадкова, што зараз у значнай частцы дзяржаў Старога Свету набываюць асабліва актуальнасць размовы аб пенсійных рэформах. Дастаткова ўгадаць апошня падзеі ў Францыі і Венгрыі, каб засведчыць: любячы пераўтварэнні ў гэтай па-сапраўднаму далікатнай сферы ўспрымаюцца вельмі неадназначна. Тым не менш абсалютна большасць спецыялістаў перакананыя, што альтэрнатывы тут проста няма. Прычым, з улікам неспрыяльнай дэмаграфічнай сітуацыі, рана ці позна ў лік краін-фарматараў павіна патрапіць і Беларусь. Між тым, што чакае ў будучыні беларускіх пенсіянераў, наколькі рэальнай з'яўляецца змена самой аічынай пенсійнай мадэлі, якія варыянты пераўтварэнняў падаюцца прымальнымі ці наадварот непрыемнымі? Аб гэтым і іншым — наша гутарка з начальнікам галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валентынай Вікенцьеўнай КАРАЛЁВАЙ.

Не сакрэт, што сярэдняя пераходная ўзростная стаўнасць усё больш папулярнай ідэя цалкам новай пенсійнай мадэлі, інакш кажучы, пераход ад выплаты пенсій за кошт бягучых адлічэнняў працоўнай часткі насельніцтва да выплаты пенсій за кошт паярэд-нага «назапашаных» усносў. Пры гэтым называецца адрозне ад пэравага накапленняў — ад асабістай заіцкаўленасці кожнага ў фарміраванні ўласнага «пенсійнага рахунку» да магчымасці выкарыстання пенсійных сродкаў у якасці неабходных для аічынай эканамічнай інвестыцыі. І ўсё ж, наколькі аптымальным можна лічыць варыянт «усеагульных накапленняў»?

Варыянт накапленняў падаецца вельмі прыватным, і ён на самай справе мае пэўныя перавагі. Аднак усё «плюсы» ў дадзеным выпадку перакарэслююцца, прынамсі, двума «мінусамі». Трэба падкрэсліць: пенсійны накапленні робяцца на працягу дзесяцігоддзяў, а любым «доўгімі грашам» неабходны надзейны механізмы абароны ад інфляцыі. І краві тут узнікне першая праблема. Па сутнасці «перастрававаць» вельмарныя сродкі, забяспечыць ім вартую даходнасць надна фінансавы рынак пакуль не ў стане. А значыць, ёсць вялікая рызыка таго, што паступова грошы будуць «згараць», што, дарчыні, фактычна назраецца ў некаторых удаснеўеўрапейскіх краінах — новыя членах Еўрасаюза.

Аднак і не самы значны аргумент супраць увядзення ўсеагульнай накапільнай мадэлі — пытанне «пераходнага перыяду». Бо зразумела: ў гэты час працоўныя грамадзяне будуць накапільваць адлічэнні «на сябе». І, адпаведна, у краіне проста не застаецца крыніц для фінансавання вы-

плат цяперашнім пенсіянерам. — Статыстыка сведчыць, што менавіта сёлета ў Беларусі распачынаецца скарачэнне колькасці працоўных рэсурсў за фане росту колькасці пенсіянераў — людзей, якія нарадзіліся ў перыяд пасляваеннага «бабіўма» і якія зараз дасягаюць адпаведнага ўзросту. Ці «справіцца» з новымі ўмовамі цяперашняя пенсійная сістэма?

На жаль, прагноэ падаецца неусцэшальным, неспрыяльна ўжо зараз сраадносныя колькасці працоўных і пенсіянераў у будучыні толькі працягнуць пагаршацца. Калі летас доля грамадзян у працаздольным узросце ў агульнай колькасці насельніцтва Беларусі складала 63,6, а доля асабаў, якія дасягнулі агульнага пенсійнага ўзросту, — 21,2 працэнта, то ўжо ў 2031 годзе гэтыя паказчыкі будуць выглядаць як 54,9 і 30,9 працэнта. Таму даводзіцца хіба што канстатаваць як факт: у выпадку адмовы ад пераўтварэнняў мы маем усё шанцы сутыкнуцца з вымушанай неабходнасцю зніжць узровень пенсійнага забеспячэння. А гэта недапушчальна, наколькі не сакрэт: нягледзячы на самы высокі паракчык сярэдняй пенсіі сярэд краіні СНД, пенсіянераў, цалкам задавальненых сваімі даходамі, у нашай краіне не так шмат.

Наколькі можна «згладзіць» праблему за кошт павелічэння непасрэдна тарыфу адлічэнняў адлічэнняў?

Гэты варыянт нават не варты абмеркавання. Цяперашні тарыф адлічэнняў на пенсію ў Беларусі і без таго адзін з самых высокіх у свеце, прычым яго павышэнне прынясе толькі адзін вынік — страцую канкурэнтаздольнасці аічыных тавараў і паслуг на сусветных рынках. Тым больш што выдаткі на пенсійнае забеспячэнне ўжо зараз

ацэньваюцца ў 11 працэнтаў ВУП нашай краіны, што аказалася своеасаблівым «рэкордам» на постсавецкай прасторы. Прыкладна такі ж паказчык мае толькі Украіна, а вось ва ўсіх астатніх дзяржавах СНД і Балтыі ён прыкметна ніжэйшы: 7,5 працэнта ВУП у Малдове, 6,1 працэнта — у Латвіі і Эстоніі, 6,1 працэнта — у Літве, па 5,2 працэнта — у Расіі і Кыргызстане, 4,2 працэнта — у Азербайджане, 3,5 працэнта — у Грузіі, 3,2 працэнта — у Арменіі, 2,8 працэнта — у Казахстане, 2,6 працэнта — у Таджыкістане.

Яшчэ адзін шлях выйсця з неспрыяльнай дэмаграфічнай сітуацыі павышэнне пенсійнага ўзросту. Размовы аб гэтым з'яўляюцца рэгулярна, таму давайце ўдакладнім: што будзе з «узроставай плянкой» у перспектыве?

Змяненне пенсійнага ўзросту як сродка супраць «дэмаграфічных» праблем ужо выкарысталі большасць постсавецкіх дзяржаў. Сёлета ўзрост выхаду на пенсію ў Азербайджане для мужчын складае 62 і для жанчын — 57 гадоў, у Арменіі адпаведна 63 і 61 (і, заўважым, «плянка» для жанчын у гэтай краіне будзе паступова павялічвацца на 6 месяцаў штогод да той жа 63-гадовай адзнакі), у Грузіі — 65 і 60 гадоў, у Казахстане, Кыргызстане і Таджыкістане — 63 і 58 гадоў, у Латвіі — 62 і 61,5 года (прычым тут «плянка» для мужчын і жанчын павіна зраўняцца ўжо налетат), у Літве — 62,5 і 60 гадоў, у Эстоніі — 63 і 60 гадоў (зноў-такі тут мяночая «плянка» ўзрастае на 6 месяцаў штогод — да дасягнення 63-гадовай адзнакі).

Такім чынам, ранейшы пенсійны ўзрост (60 гадоў для мужчын і 55 гадоў для жанчын) фактычна захаваў ўсяго чатыры дзяржавы — Расія, Украіна, Беларусь і Узбекістан. Аднак адрозне падкрэсліць: нягледзячы на самы высокі паракчык сярэдняй пенсіі сярэд краіні СНД, пенсіянераў, цалкам задавальненых сваімі даходамі, у нашай краіне не так шмат.

Яшчэ адно «вострае» пытанне: ці ёсць намер уводзіць дадатковыя абмежаванні па выплатах пенсіі працоўным пенсіянерам?

У Беларусі на самай справе працягвае працаваць практычна кожны пяты пенсіянер, і ў тым ліку, паводле даных на 1 лістапада, 81,2 тыс. пенсіянераў ва ўзросце 65—69, 41,9 тыс. пенсіянераў ва ўзросце 70—79, а таксама 1152 пенсіянеры — ва ўзросце 80—89 гадоў. І варта сказаць, што пэўнае абмежаванне для іх існуе ўжо зараз: калі ў непрацоўчых пенсіянераў можа дзейнічаць індывідуальны каэфіцыент да 4,0, то ў пенсіянераў працоўчых — толькі да 1,3. Аднак пры гэтым зразумела, што для значнай часткі пенсіянераў жаданне працаваць тлумачыцца не высокім памерам пенсіі, да таго ж часта менавіта пенсіянеры займаюць пасады, на якія з прычыны нізкіх заробкаў даволі праблематычна знайсці чалавека ў працаздольным узросце. Таму пакуль увядзенне якіх-небудзь дадатковых абмежаванняў па выплатах пенсій працоўчым пенсіянерам у нас не павіна быць прынамсі, абмежаванай для асабаў, што ўжо дасягнулі агульнаўсталяванага пенсійнага ўзросту.

А абмежаванні для пенсіянераў-дзіцяцімоўшчыкаў? — Гэта тэма для асабнай размовы. Удзельная вага грамадзян Беларусі, што выйшлі на дзіцяцімоўную пенсію, працягвае стабільна ўзрастаць у агульнай колькасці атрымальнікаў пенсій па ўзросце. Калі ў 1990 годзе гэта доля складала 7,3, то летас — ужо 13,7 працэнта. Прычым усім вядома: выплата дзіцяцімоўных пенсій паступова будзе зніжцца з агульнага пенсійнага фонду. Інакш кажучы, фактычна дзіцяцімоўныя пенсіі вылачваюцца за кошт усё пенсіянераў. А гэта несправядліва. Тым больш што практычна ва ўсім свеце існуе правіла — за пенсійнае льготы плацяць рабочадаўцы, якія выкарыстоўваюць працу ў шкідных умовах.

Да слова, за апошнія гады на рэфармаванне інстытута дзіцяцімоўных пенсій зноў-такі пайшла большасць постсавецкіх краін. Аднак рознымі шляхамі. Так, адны (Латвія, Літва, Казахстан) вырашылі ўвогуле ліквідаваць льготныя пенсіі па умовах працы, другія (Кыргызстан, Таджыкістан, Азербайджан, Малдова) значна скарацілі колькасць падстаў для выхаду на дзіцяцімоўныя пенсіі з аднаасовым павышэннем пенсійнага ўзросту для ўсіх катэгорыі работнікаў, а трэція (Арменія, Расія, Украіна) зрабілі стаўку на стварэнне прафесійных пенсійных сістэм з асобным фінансаваннем дзіцяцімоўных пенсій за кошт дадатковых усносў наймальнікаў. Прычым менавіта апошні, найбольш мяккі варыянт «разгручыць» агульнага пенсійнага фонду ва ўмовах складанай дэмаграфічнай сітуацыі падаецца найбольш аптымальным і для Беларусі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Віншаванне Прэзідэнта

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыв Беларускай дзяржаўнай ардына Працоўнага Чырвонага Сцяга філармоніі з 70-годдзем гэтай арганізацыі.

«За мінулыя дзесяцігоддзі ў залах вялікай канцэртнай арганізацыі краіны выступіла мноства выдатных артыстаў з розных краін свету, адбылося нямяла цудоўных прэм'ер, канцэртаў і фестываляў, — выказаўся ў віншаванні. — Сёння філармонія развівае і ўзагадае свае слаўныя традыцыі, праводзіць вялікую работу па прапагандзе лепшых узораў класічнай, народнай і сучаснай музыкі, арганізуе канцэртна-абуслугоўванне ўсіх рэгіёнаў Беларусі, эстэтычнаму выхаванню людзей. У яе складзе працуюць вядомыя выканаўцы і ўнікальныя творчыя калектывы, якія з'яўляюцца гордаасцю нацыянальнага мастацтва».

Кіраўнік дзяржавы пажадаў калектыву, каб Беларускай дзяржаўнай філармонія і ў далейшым заставалася светлым і цудоўным храмам музыкі, дастойна выконвала высокую місію захавання і прымянення духоўнага здобытку нашага народа.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

РОЗГАЛАС

МАЛАДЗЕЧАНСКІЯ «РАБІНЗОНЫ»
 У сераду ў Маладзечанскі РАУС звярнулася маці шасцікласнік адной з мясцовых школ: хлопчык пасля заняткаў не вярнуўся дадому. Разам з ім знік і аднакласнік.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» намеснік начальніка Маладзечанскага РАУС Уладзімір Балкоўскі, праваахоўнікі пасля паствуплення трывожнай інфармацыі былі неадкладна прыняты меры для пошуку падлеткаў — іх вышукваў усё асабіста склад райаддзялення. Як высветлілася, перад адыходам з дому адзін з хлопчыкаў узяў з сабой грошы, сабраў рукавак, прыхапіў коўдру. Пакуль бацькі і праваахоўнікі збіралі ногі ў пошуках падлеткаў, апошнія з'ехалі ў Ждановічы, дзе і бавілі час... Раніцай наступнага дня, нагуляўшыся ў «рабінзонах», яны селі ў электрычку і вярнуліся дамоў. Трэба меркаваць, школьнікаў там чакае «цёплы» прыём.

Ігар ГРЫШЫН.

ЧЛЕНАМ ПРАФСАЮЗАЎ — СКІДКІ

У 2008 годзе члены Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі змогуць карыстацца 10-працэнтнай скідкай пры куплі тавараў і паслуг, выробленых прадпрыемствамі і ўстановамі ФПК. Аб гэтым паведаміў карэспандэнту БЕЛТА старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Леанід Козік перад пачаткам работы пастаянна дзеючага семінара кіруючых работнікаў рэспубліканскіх і мясцовых дзяржаўных органаў.

«Прафсаюзаму актыўна часта даводзіцца чуць ад радавых членаў прафсаюзаў пытанне: а што дае членства ў прафсаюзе? — адзначыў Леанід Козік. — На самай справе гэта членства дае нямяла: прафсаюз забяспечвае сацыяльную абарону, змагаецца за павышэнне зарплат і многае іншае — гэта работа непрыемная».

Лідар ФПБ паведаміў, што ў сувязі з гэтым была вылучана ініцыятыва, якая дае магчымасць любому члену Федэрацыі адчуваць значнасць свайго належацтва да гэтай арганізацыі. Цяпер прапрацоўваецца механізм укаранення 10-працэнтнай скідкі для членаў ФПБ. Паводле слоў Леаніда Козіка, з гэтай мэтай, магчыма, будучы прымяняцца электронныя ўкладшчыкі да прафсаюзных білетаў, прыгодныя для выкарыстання ў тэрміналах кас. Такім чынам, любы член ФПБ зможа атрымаць скідку ў кафэ, магазіне, пры куплі пудыўкі ў санаторыі і ў многіх іншых сітуацыях, растлумачыў кіраўнік Федэрацыі.

СТРАХАВАННЕ ЖЫЦЦЯ КРЭДЫТААТРЫМАЛЬНІКА

У Беларусі з 2008 года будзе страхаванне жыцця і здароўя пазычальніка, які атрымаў у банку краткоратэрміновы крэдыт. Аб гэтым паведаміла на прэс-канферэнцыі ў Мінску намеснік генеральнага дырэктара БРУСП «Белдзяржстрах» Юлія Аршчанка.

Новы від страхавання дасць магчымасць засцерагчы ад небяспекі паручыцеля крэдытаатрымальніка на выпадку, калі ён па нейкіх прычынах не зможа выплачваць крэдыт. Юлія Аршчанка растлумачыла, што многія грамадзяне выступаюць паручальцамі для сваіх знаёмых і сваёй ролі атрымліваюць і крэдыт у банку. У выпадку смерці або страты здароўя пазычальніка паручальцы нясуць адказнасць за вяртанне крэдыту. Калі змякчыць гэту адказнасць, і прапаўне страхаванне жыцця і здароўя крэдытаатрымальніка. Белдзяржстрах таксама вядзе перагаворы з банкам аб скарачэнні колькасці паручальцаў да аднаго для крэдытаатрымальнікаў, якія маюць страхавы поліс.

БЕЛТА.

ФИЛИАЛ ОАО «БЕЛАГРОПРОМБАНК» — МИНСКОЕ ОБЛАСТНОЕ УПРАВЛЕНИЕ (ПРОДАВЕЦ) СОВМЕСТНО С КУПЦ «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

проводят открытый аукцион по продаже сараежей с

У Беларусі да 2011 года ўзровень беспрацоўя ў малых і сярэдніх гарадах павінен знізіцца да 1 працэнта

У малых і сярэдніх гарадах Беларусі вызначана 346 праблемных прадпрыемстваў і арганізацый, паведаміў зноў прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі на семінары кіруючых работнікаў рэспубліканскіх і мясцовых дзяржаўных органаў «Адраджэнне малых гарадоў і пасёлкаў — прыярытэтная задача сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны».

Ён адзначыў, што для вырашэння праблем гэтых прадпрыемстваў ствараюцца прыватныя ўмовы для павелічэння пртытоку туды інвестыцыйных рэсурсаў. Для іх устаноўлены спецыяльныя рэжым падаткаабкладання: такія прадпрыемствы выплачваюць падатак на прыбытак у памеры 50 працэнтаў ад стаўкі, устаноўленай заканадаўствам, вызначаюцца ад выплаты шэрагу абаротных падаткаў. Сродкі, што застаюцца ў іх распардажэнні, накіроўваюцца на тэхпераўзбраенне і мадэрнізацыю дзюечых вытворчасцяў.

Прэм'ер-міністр нагадаў, што комплексная праграма развіцця малых гарадоў Беларусі прадугледжвае ўсебаковае развіццё 183 гарадскіх пасёлкаў з колькасцю насельніцтва да 50 тыс. чалавек. У іх працявае амаль чвэрць гарадскога насельніцтва краіны.

Узровень беспрацоўя ў малых і сярэдніх гарадскіх пасёлках Беларусі да 2011 года плануецца знізіць да 1 працэнта да эканамічна актыўнага насельніцтва. Колькасць занятых у эканоміцы павялічыцца больш як на 7 працэнтаў і дасягне да 2011 года больш як 860 тыс. чалавек. Як адзначыў прэм'ер-міністр, у блэйжышчы час у Беларусі будуць сканцэнтраваны намаганні на стварэнні рабочых месцаў і ўдасканаленні сістэмы аплаты працы ў малых і сярэдніх гарадах. У 2007—2010 гадах праграмай развіцця малых і сярэдніх гарадоў Беларусі прадугледжана стварыць больш як 100 тыс. рабочых месцаў і павялічыць зарплату амаль у два разы. За 9 месяцаў 2007 года знізілася колькасць беспрацоўных ва ўсіх абласцях рэспублікі. Аднак тэмпы скарачэння беспрацоўя пакуль нельга назваць высокімі.

Памер субсідый беспрацоўным для арганізацыі ўласнай справы будзе павялічаны з 10 да 15 бюджэтна пражытачнага мінімуму (з 1 лістапада БПМ у сярэднім на душу насельніцтва складае ВР185 тыс. 670. — **Заўвага БЕЛТА**). Аднаведная мера прадугледжана падтрыманнем праектам пастановы Савета Міністраў «Аб зацвярджэнні Палажэння аб садзейнічэнні беспрацоўным у арганізацыі прадпрыемльнай дзейнасці, рамясней дзейнасці, дзейнасці на аказанні паслуг у сферы аграпрамысловы». Паводле слоў прэм'ера, падтрымка будзе ажыццяўляцца пад канкрэтнае развіццё прыватных вытворчасцяў рэспублікі.

У Беларусі неабходна значна пашырць спектр турыстычных паслуг. Паводле слоў Сяргея Сідорскага, бізнэс-турызм, адукацыйныя праграмы, спорт, паліванне і рыбалоўства, аграпрамысловы, адпачынак і лячэнне ў здаровай мясціне могуць стаць асновай для развіцця турыстычнага сектара ў Беларусі. Сёння ў рэспубліцы ўжо дзейнічаюць 27 турыстычных зон, распрацаваны план-схемы развіцця інфраструктуры турызму на тэрыторыі 118 адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак. Таксама ствараецца Дзяржаўны кадастр турыстычных рэсурсаў Рэспублікі Беларусь. **БЕЛТА**.

Рэгістр насельніцтва

будзе створаны ў Беларусі

Падчас пасяджэння сесіі Палаты прадстаўнікоў 28 лістапада дэпутаты ўхвалілі ў першым чытанні праект Закона «Аб рэгістры насельніцтва». Адметна, што гэта адбылося ўсяго праз паўтара тыдня пасля таго, як парламентарны аддзільні дакумент. Пры гэтым змяненні ў заканапраект унесены не былі.

Аснову рэгістра павіна склаці інфармацыя аб ідэнтыфікацыйным нумары, прозвішчы, даце і месцы нараджэння, грамадзянскасці, месцы жыхарства і (або) знаходжання. Гэтыя персанальныя даныя фізічных асоб, якія маюць пашпарты Беларусі, або маюцца ў сістэме «Пашпарт» і адрасна-даведчанай сістэме МУС. Таму зараз іх трэба будзе толькі скапіраваць у рэгістр. Даня на асобаў, якія не маюць пашпарты, знаходзяцца ў органах, што рэгіструюць акты грамадзянскага стану.

З цягам часу да гэтай інфармацыі будуць дадавацца звесткі пра чалавека з МУС, Мінюста, МПЗ, Мінадукацыі, КДБ, мясцовых органаў улады і іншых структур.

Рэгістр насельніцтва будзе працаваць у аўтаматычным рэжыме. Кожная арганізацыя — атрыманнік інфармацыі будзе мець доступ да строга абмежаванага сегменту персанальных даных рэгістра. Пералік такіх звестак будзе вызначацца дамовай аб рэгулярым прадастаўленні даных з рэгістра.

Сяргей КУЗНЯЦОЎ.

Цэрквы аб'ядналіся ў барацьбе з хваробай веку

Напярэдадні Сусветнага дня прафілактыкі СНІД, 27 лістапада, упершыню кіраўнікі хрысціянскіх Цэркваў Беларусі сустрэліся для падпісання Дэкларацыі сацыяльнага партнёрства ў вобласці ВІЧ/СНІДу. Цырымонна падпісанне адбылася ў зале пасяджэнняў Прэзідыума НАН Беларусі.

Розныя Цэрквы ў розны час уключыліся ў гэтую праблему. На сёння ўжо ёсць пэўны вопыт у кожнай. Аднак дзейска супрацьстаяць ВІЧ-інфекцыі можна толькі разам, пацвердзілі кіраўнікі хрысціянскіх Цэркваў Беларусі перад тым, як паставілі свае подпісы пад Дэкларацыяй сацыяльнага партнёрства.

— У адзінстве — наша сіла, — сказаў Патрыярхы Экзарх усяе Беларусі, Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт. — Наша задача не вывучаць хваробу, не сачыць за яе распаўсюджваннем, а папярэджваць людзей, каб яны не падпадаркоўваліся логіцы самазнічэння. Хваробу нішто не спыніць, калі сцяной не паўстануць цнота, каштоўнасці сям'і і маральныя асновы грамадства.

— Корань зла — у амаральнасці, якая пануе ў сучасным свеце, — пагадзіўся архыбіскуп Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі Тадэвуш Кандрусевіч. — Таму асноўная задача рэлігійных арганізацый — садзейнічаць прафілактыцы СНІДу, выкарыстоўваючы сваю душыгаспадарчую ролю.

— Мы павінны працаваць з трыма катэгорыямі людзей, — падкрэсліў генеральны сакратар Саюза евангельскіх хрысціян баптыстаў Віктар Круцко. — Прафілактыка сярод здаровых, духоўная і маральная дапамога хворым, і падтрымка тых, хто памірае.

Старшыня Рэспубліканскага рэлігійнага аб'яднання «Саюз евангельска-лютэранскіх абшчын у Рэспубліцы Беларусь» пастар Мікалай Бадрусеў у якасці выступлення прагчытаў малітву, якую ён напісаў для хворых на СНІД людзей. У гэтай малітве было ўсё, што, напэўна, павінны адчуваць не толькі інфіраваныя людзі, але і тыя, хто з імі побач: пакаянне, просьба аб міласэрнасці, любоў да жыцця і надзея.

Міжгародняе супрацоўніцтва будзе ажыццяўляцца ў рамках Стратэгіі па праблемах ВІЧ і СНІД, якая была распрацавана ўдзельнікамі праекта «Аб'яднанне намаганняў хрысціянскіх цэркваў ў адказ на эпідэмію ВІЧ/СНІДу ў Беларусі», падтрыманнага Прадстаўніцтвам ААН/ПРААН у нашай краіне.

У Беларусі на 1 лістапада 2007 года зарэгістравана 8557 выпадкаў ВІЧ-інфекцыі. У большасці — гэта моладзь ад 15 да 29 гадоў. 127 інфіраваных — дзеці да 14 гадоў.

Воляга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Гульня № 1

Пасля прылёту з Афрыкі, дзе праходзіла жараб'ёўка да чэмпіянату свету 2010 года, галоўны трэнер беларускай зборнай Бернд Штанге даў у Доме Футбола заключную ў гэтым адборачным цыкле прэс-канферэнцыю. Хоць раней менавіта на ёй нямецкі спецыяліст абіраў зборнае спіс кандыдатаў у зборную, гэтага настаніць не зрабіў.

— Зараз я не магу агучыць імёны футбалістаў, бо ў суботу на выкананне федэрацыі гэты спіс будзе вынесены на абмеркаванне, — растлумачыў Штанге. — Заўважу, што мы пашырылі спіс кандыдатаў у зборную з 40 да 45 (у яго фарміраванні ўзялі ўдзел і трэнеры клубы). Не лічу гэты спіс занадта вялікім, бо ў ім ёсць і маладыя ігракі, якія павінны набірацца вопыту ў зборнай. 30 футбалістаў атрымаюць індывідуальныя заданні з канкрэтнымі мэтамі і шляхамі іх дасягнення.

Да прапановы журналістаў вызначыць плось і мінусы эксперыменту ў адборачным цыкле да Еўра-2008 трэнер зборнай Беларусі паставіўся станоўча:

— Вялікі плюс, што да канца года нам удалося падарабца добрае кола ігракоў і з'яднаць іх. Мы ведаем, які ў іх патэнцыял. Другі пазітыўны момант — атрымалася навучыць каманду сучасным канцэпцыям гульні, скарэктаваць некаторае памылкі ігракоў. Напрыклад, у мінулым наша зборная часта пра-

Радок «Звязды» ў гісторыі краіны

ГАЗЕТА, ВАРТАЯ «КНІГІ РЭКОРДАЎ ГІНЭСА»!

ТАК ГАВОРАЦЬ УСЕ, ХТО ВЕДАЕ ГІСТОРЫЮ «ЗВЯЗДЫ»

Ва ўчарашнім нумары мы паведамлілі аб прэс-прэзентацыі новай экспазіцыі «Партызанская зямлянка-друкарня газеты «Звязда» ў Дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Сумесны праект музея і рэдакцыі «Радок «Звязды» ў гісторыі краіны» быў абвешчаны ў канцы мінулага года (гл.: «Звязда» за 9 снежня 2006 года), каб прааналізаваць публікацыі газеты часоў вайны, выбраць найбольш цікавыя, адметныя эпізоды і звязаць іх з рэальнымі людзьмі — жывымі ўдзельнікамі тых падзей. На жаль, многія пайшлі ўжо з жыцця, але ўдзельнікі і сведкі ваенных падзей усё яшчэ застаюцца сярод нас — гэта жывая гісторыя вайны... Аднак ніхто не мог прадбачыць, што ў працэсе гэтай сумеснай акцыі адкрыецца новая, зусім невядомая старонка ваеннай «Звязды» — яе не ўгадваюць ні падручнікі па гісторыі журналістыкі, ні энцыклапедычныя даведнікі. Рэдакцыя «Звязды», пачынаючы з ліпеня 1941 года, выпускала, аказваецца, не толькі газету-плакат «Раздавім фашысцкую гадзіну!»

... Але і дадатка «Сталінскіе комиссары» — пра гэта расказала вучоны сакратар музея Галіна Бабурэвіч у публікацыі за 28 лістапада гэтага года. Такім чынам, новая падручнікі па гісторыі беларускай журналістыкі выйдуць ужо з удакладненай інфармацыяй па «Звяздзе» — і са спасылкай на акцыю, прывядаючы 90-годдзю найстарэйшай беларускай газеты.

Як і меркавалася, заключным акордам стала адкрыццё новай інтэрактыўнай экспазіцыі. Яна з'явілася рэканструкцыяй партызанскага асяроддзя і ўмоў, у якіх даводзілася выпускаць «Звязду» на востраве Зыслаў Любанскага раёна.

Пад навісам з маскіраванай сеткі і хвойных гаілак размяшчаліся ўнікальныя экспанат — друкавальныя станок, які паступіў у музей з Беларускага штаба партызанскага руху ў 1944 годзе ў ліку самых першых экспанатаў. Музейчышкам удалося наладзіць работу станка — такім чынам, кожнаму наведаўшася ўнікальнае роліка магчымасць адчуць сябе ў ролі журналіста партызанскай газеты.

Аўтар праекта экспазіцыі — дырэктар Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Сяргей Азаронак. Праект ажыццяўляўся сламі аддзела гісторыі партызанскага руху музея пад кіраўніцтвам Наталлі Лякевіч. Вялікую дапамогу аказалі рэстаўратары Васіль Пяньніцкі, Аляксандр Сяброўскі, загадчык адміністрацыйна-гаспадарчага аддзела Віктар Селязёнаў — у мінулым в.г.м. неўпярэдняе дачыненне да выдання армейскіх газет, дапамогаў настройваць-наладжваць друкарскі станок часоў вайны, прывядзца яго ў рабочы стан. Аўтар мастацкага вырашэння ўсёй экспазіцыі — мастак Аляксандр Бранцаў.

У гады Вялікай Айчыннай вайны на акупаванай тэрыторыі Беларусі падполля выдавалася больш за 170 рэспубліканскіх, абласных і

Партызанская зямлянка-друкарня «Звязды» ў музеі амаль такія ж, як на востраве Зыслаў сярод балот.

журналістам-падпольшчыкам.

Народ паставіў чатыры помнікі «Звяздзе», адкрыў каля дзесяці мемарыяльных дошак у памяць журналістаў-звязздоўцаў. Тры вуліцы ў Мінска названы імянамі звязздоўцаў — Уладзіміра Амелянюка, Вячаслава Нікіфарова, Аляксандра Русаноў. У чэрвені 2005 года паводле рашэння Мінгарвыканкама ў Мінску з'явіўся праспект газеты «Звязда».

... Як вядома, у акупаваным Мінску выйшла чатыры нумары падпольнай «Звязды», падрыхтаваны да друку пяты нумар не выйшаў за масавых аршыштаў мінскага падпольшчыка.

З 27 студзеня 1943 года да 1 ліпеня 1944-га «Звязда» выдавалася ў партызанскай зоне на Любаншчыне, на востраве Зыслаў, сярод непраходных балот. Радагавы газету-партызанку Мікаіл Барашкаў. У склад рэдакцыі «Звязды»-партызанкі ўваходзілі даваенныя рэдактары любанскай газеты П. Касцюкавец, былы супрацоўнік газеты «Савецкая Беларусь» Г. Шарчэў, і іншыя. На Любаншчыне выйшла 105 нумароў «Звязды», газета выходзіла дзве разы на тыдзень — у суботу і сераду.

... Гэта быў украек вялікага балотнага вострава. Пад магнутым дубам прытулілася варыяныка, перанесеная сходы на плячэ па бярэжню. У ёй размяшчаліся «наборны» і «друкарскі» сэкцы нашай друкарні. Міхаіл Парфёнавіч аблюбоваў сабе месца пад пышным арэхавым кустом. Убў дзе калы, прымацаваў дошку — гэта быў яго пісьмовы стол. Астатнія ўладкоўваліся,

Ветэраны Вялікай Айчыннай вайны ўспамінаюць — школьнікі і студэнты запамінаюць.

Вучні ў зямлянка-друкарні з цікавасцю разглядаюць наборную касу, шрыфты.

дзе каму дастадыбы... Цыжка была даставаць паперу, друкарскую фарбу. Але партызанская кемліваць вырачала. Фарбу, напрыклад, рабілі наступным чынам. Скальвалі пад дашчаным каўпаком аўтамабільныя пакрышкі. Затым спы саскарабілі са сценак каўпака, змешалі яе з тлушчам — і фарба гатова... У рэдакцыі скончылася папера. Але застацца ў такі час без газеты нельга. Пайшлі ў ход вучнёўскія шывікі, кавакі і шпалеры. Каб вытрымаць фармац, клеілі невялікія лісты ў большыя аркушы «Звязды» па-ранейшаму былі з партызанамі, падпольшчыкамі, насельніцтвам», — успамінаў Амеляня Шарчэў.

Былі і шобы партызанскага жыцця журналістаў і дае магчымасць адчуць новую экспазіцыю.

Адкрыў прэс-прэзентацыю зямлянка-друкарні намеснік дырэктара музея на навуковай рабоце Вячаслаў Казанчук. Цікавымі ўспамінамі падзяліўся народны мастак Беларуса Май Даніч. Ён невыпадкова называе сябе ўнучкам «Звязды» — менавіта ў друкарні яго дзядулі Герца надрукаваны самы першы нумар газеты 9 жніўня 1917 года. Успамінамі пра супрацоўнікаў даваеннай «Звязды» падзялілася ветэран Вялікай Айчыннай вайны Волга Ячылчова (дзявоцкае прозвішча — Русановіч). А пра работу друкарскага станка, на якім выходзіла «Звязда» ў гады вайны, расказаў Барыс Александровіч — сын Хасана Муствафавіча Александровіча, рукой якога набраны нумары 2, 3, 4 падпольнай «Звязды» ў акупаваным Мінску.

Побач з ветэранамі была моладзь. Адрозу з часу аб'яшчэння патрыятычнага праекта вучні і наставнікі гімназіі № 25 імя Рысаў паваным Мінску.

«АГУЛЬНЫ» ЎЗРОСТ З ПРЫБАЎКАЙ?

(Заказчыкам — Пачатак на 1-й стар.)

— Ці азначае гэта, што не плануецца пярэджанне «рэвізіі Спісу № 1 і № 2»

— Намеру пераглядаць Спісы на самай справе няма.

— У такім рэзе ўгадваем: заарад у парламенце знаходзіцца заканапраект «Аб прафесійным пенсійным страхаванні», які можа быць разгледжаны ўжо ў блэйжышчы час і запрацаваць з 1 студзеня 2009 года. Адна з асноўных нормаў заканапраекта (пераход да аплаты датэрміновых пенсій за кошт дадатковых узносаў «шкодных» прадпрыемстваў і арганізацый) нібыта ніякіх пытанняў не выклікае. Строчкі не сцыхаюць наконт іношча — прапановы ўнесці свае асаблівы «мараторы» на выплату пенсій асобам, якія атрымалі права на «льготу» і пры гэтым застаюцца працаваць на сваім ранейшым месцы.

— Статыстыка сведчыць, што пасля выхду на датэрміновую пенсію ў Беларусь працягваюць працаваць на ранейшых месцах 75,1 працэнта работнікаў, занятых на падземных ці адрытых горных рабо-

тах, 72,8 працэнта работнікі тэкстыльнай вытворчасці, 63,7 працэнта трактарыстаў-машыністаў, 66,8 працэнта дыярак і цялятніц, 87,6 працэнта вадзіцеляў гарадскога транспарту, 72,4 працэнта работнікаў экспедыцый, што да асобных «шкодных» прадпрыемстваў, то тут малянок падобны: не пакідаюць сваіх месцаў 79 працэнтаў «льготнікаў» на «Нафтане», 96 працэнтаў — на «Гродна Азое», 97 працэнтаў — на магілёўскім «Хімоваляне», 98 працэнтаў — на «Белшыне». Словам, у пераважнай большасці выпадку датэрміновая пенсія аказваецца не кампенсацыяй за страчанае ў шкодных умовах здароўе, а хутэй, звычайнай «прыбаўкай да зарплаты». Адносіў і прапаноўна ўвесці ўгаданы мараторы. Прычым зважым: падобнае правіла змены месца працы існуе і зараз — у дачыненні да пенсій за выслугу гадоў.

Але нельга не прызначыць, што прапаноўна не рабіць выплату датэрміновай пенсіі ў перыяд шкоднай работы вады ўпрынтаны крайне адмоўна. Таму ў рэшце рэшт тут з'явіў кампраміс. Апошні варыянт заканапраекта, што павіна разгледзецца Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу ў другім чытан-

— Аднак дайце высветліць: што, паводле заканапраекта, чакае чалавека, які мае менш чым палову спецыяльнага стажу ў выпадку, калі пасля атрымання права на датэрміновую пенсію ён вырашыць папраца-

ПА ўМОВАХ НАДВОР'Я

Беларусь усё больш падобная ў Украіну

Днямі Праграма развіцця ААН апублікавала Справаздачу аб развіцці чалавека за 2007—2008 гады. Дакумент прысвечаны праблеме змянення клімату на планеце. «Глабальнае пацплненне ўжо адбываецца. Тэмпература на планеце ў сярэднім павысілася на 0,7 градуса па Цэльсію з пачатку прамысловай эпохі — і тэмпы яе павышэння маюць тэндэнцыю да паскарэння», — гаворыцца ў дакуменце.

Аўтары Справаздачы адзначаюць: навуковымі даследаваннямі цвёрда вызначана, што гэтак павышэнне абумоўлена ростам канцэнтрацыі парніковых газаў у атмасферы Зямлі. «Ужо сёння многія бедныя людзі сёння і найбольш безабаронныя экалагічныя сістэмы вымушаны адаптавацца да згубных кліматычных зменаў. Аднак пераадоленне парoga тэмпературнага павышэння ў 2 градусаў рэзка павялічвае рызыку шырокамастабавнага адкату ў развіцці чалавека і незваротных экалагічных катастроф».

Выканаўчы абавязкі прадстаўніка ПРААН у рэспубліцы Леван Будзэ адзначыў, што Беларусь робіць вельмі сіцпы «ўклад» у справу павелічэння выкаду. У той жа час шраг іншых краін мае «недастаткова палітычнай волі», каб пайсці на значнае абмежаванне выкаду ў атмасферы парніковых газаў. На думку Левана Будзэ, гэта тлумачыцца эканамічнымі прычынамі. У выпадку прыняцця рашэння аб скарачэнні выкаду ў атмасферу краіны павінны быць мадэрнізаваць эканомікі. Гэта, у сваю чаргу, пацягне значныя выдаткі.

Паводле слоў дырэктара дэпартаменту гідрамэтэаралогіі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Мары Гермянюк, асаблівасцю змянення клімату ў апошнія дзесяцігоддзі з'яўляецца павелічэнне «экстрэмальных з'яў надвор'я». У Беларусі штогод фіксуецца ад 6 да 30 такіх з'яў. «Гэта моцныя вятры, вялікія апады, паводкі ў некаторыя гады, засухі...»

Марыя Гермянюк дадала, што паводле даследаванняў айчынных навукоўцаў, з пачатку індустрыяльнага перыяду тэмпература ў Беларусі павялічылася на 1 градус па Цэльсію. «Такім чынам, мы маем некаторыя адзінны ад усветнай тэндэнцыі».

«Нашы галіны эканомікі павінны быць гатовыя да зменаў. І не толькі да экстрэмальных ідзе, але і да пастаяннага павышэння тэмпературы. Па-прэдня даследаванні паказваюць, што ўжо заўважаны некаторыя змены ў агракліматycznym дзяленні краіны. З'яўляецца новая агракліматическая зона, якая характарызуецца больш спрыяльнымі умовамі для вытворчых сельскай гаспадаркі. Такая зона характэрная для паўночнай і цэнтральнай частак Украіны».

Ірына ПРЫМАК.

Сяргей КУЗНЯЦОЎ.

На слыху

«ЗДЗЕЛКА» ЦАНОЙ У \$30 000

У Гомелі каля паловы чацвёртай дня пры атрыманы буйноў сумы хабару ў салоне аўтамабіля супрацоўнікамі ўпраўлення па барацьбе з эканамічнымі злачымствамі ў стратэгічных напрамках УУС Гомельскага аблвыканкама быў затрыманні кіруючы работнік адной з дзяржаўных структур.

Як паведамліў карэспандэнту «Звязды» ў прэс-службе абласнога УУС, адказная асоба падазраецца ў тым, што запатрабвала з прадстаўніц адной з камерцыйных структур 30 тысяч долараў ЗША за садзейнічанне ў вырашэнні пытання па продажы ведамаснага будынка аднаго з ААТ. Затрымалі работніка дзяржструктуры ў той момант, калі ён атрымліваў частку хабару — 15 тысяч долараў. Узліў адказную асобу ў прысутнасці паяна тэа, а на трох канфіскаваных у падазранага купонах «красаваўся» надпіс, зроблены спецыяльным алукаам, — «ХАБАР».

Ігар ГРЫШЫН.

ХАЦЕЎ УЗВАЦЬ КВАТЭРУ

Такі намер меў 39-гадовы гамельчанін, які нідзе не працаваў, скасаваў шлюб з жонкай і, як гавораць у народзе, сядзеў на шыі сваёй маці. Аднойчы, напіўшыся спіртнога і выгнаўшы маці з дому, ён пазваніў па тэлефоне ў мікрагаз і заявіў аб тым, што вось-вось узваре кватэру, адкрыць канфоркі газавай пліты і падпусціць туды заплалку.

Аднак задуманае яму не ўдалося, бо туды адправілася група затрымання, і мукык трапіў у ізалятар часовага ўтрымання. Узбуджа на крмынальнае справа.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

РАСЛЕДУЕЦА ДЫВЕРСІЯ НА ЧЫГУНЦЫ

27 лістапада брыгадзір дыстанцыйнага пучы, які знаходзіўся на аб'ёме, выявіў на чыгуначна з 216 метраў ад станцыі Негарэлае Мінскага раёна падазроныя скруткі, падобныя на выбуховыя прыставак.

Як паведамліў карэспандэнту нашай газеты ва ўпраўленні ўнутраных спраў на транспарце, на месца здарэння выбылі праваахоўныя. Участак дарогі са знаходкай быў ачэплены, а рух чыгункі прыпынены. Непасрэдна з небяспечнага прадметам працавалі супрацоўнікі групы размініравання спецадраздзялення «Алмаз», якія каля трох гадзін да дасталі скруткі і вывезлі. Між іншым, затрымка ў руху чыгункі склала амаль тры гадзіны. Як высветлілася пасля экспертызы, у скрутку сапраўды знаходзіліся выбуховыябяспечныя прадметы: граната РГД-5 і чатыры шашкі з вытворнай тратулы Пасля атрымання такіх вынікаў экспертызы ўзбуджана на падставе факта знаходкі крмынальнае справа была перакваліфікавана на артыкул 360 Крымінальнага кодэкса «Дыверсія». Для далейшага расследавання матэрыялы перададзены ў КДБ.

Ігар ГРЫШЫН.

Ташыяна Дымкова, кіраўнік музея Аліна Пахвалёнаў) падключыліся да пошукавай работы. І я

ЛІСТАПАДА
2007 г.
ПЯТНІЦА
№ 49 (15500)

ЮБІЛЯР ВІНШУЕ ЮБІЛЯРА

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

А яшчэ — свайго даўняга падпісчыка. Дзіцячага садку № 432 Савецкага раёна горада Мінска — 25 гадоў! Тыя 220 дзяткаў, якія наведваюць садок зараз, прамаўляюць гэтую лічбу лёгка — яна для іх пушынка, нічога не важкі. А для педагогаў — гэта частка жыцця. Выхавальніца Зінаіда Шурко і старшая медсястра Ала Фіранчук прапрацавалі ў садку з дня яго адкрыцця.

— Чвэрць стагоддзя таму гэты раён паблізу Камароўкі зносіўся, тут былі прыватны сектар і мой дом стаў якрам на месцы садка, — расказвае Ала Адамаўна. — Можна таму і не шукала іншага месца працы — нешта трывала мяне тут. Але ж і працаваць тут хораша, калектыв дружны, дзетак усе любяць, бацькі цяпер прыходзяць тыя, што калісьці былі выхаванцамі. Склалася сапраўды сямейная, шчырая і даверлівае атмасфера.

Сёння ў садку працуюць адзінаццаць груп: дзве ясельныя, 2 лаганадзінныя, 3 школьныя і 4 дашкольныя. Малыя надзейна любяць наведваць гурткі чытання па кубіках Зайцава і вывучаюць мастацтва, якія вядзе педагог Марына Сушко. На першым літаральна за 10 цікавых, вясёлых і лёгкіх для іх заняткаў дзеткі навукаюцца чытаць па складах. Даламагаюць розныя па колеры, форме і нават гучанні кубікі са складамі. У адзін, напрыклад, насыпана сухая фасоля, у другі — металічны шарык, а ў трэці — драўляныя аплікі. Неахвотна развітаюцца дзеткі і з кіраўніком заняткаў па здаровым ладзе жыцця Ларысай Пігошай. Дзіва што! Дзе яны яшчэ могуць так весела разам паскакаць на спецыяльных вялікіх мячах з рожкамі? А заадно, ведаюць дарослыя, папярэдзіць развіццё скалізеў, палепшыць каардынацыю рухаў, патэрніраваць вестыбулярны апарат і павысіць настрой!

— А якія мяккія цацкі шыюць нашы старэйшыя выхаванцы! — з захапленнем расказвае загадчыца садка Ала Канстанцінава. — Вы ад пакупкі іх не адронціце! А гэта таксама — і развіццё дробнай матарыі рук, і звязанга з гэтым маўлення, і ўсёдлаўна, і густы.

Адным словам, у цэнтры Мінска працуе садок, педагогі якога прыкладваюць усе намаганні, каб дзеткі ім адчувалі сябе ўтульна, былі здаровымі і развітымі. Навучаюць малых і роднай мове: адзін дзень на тыдні — абавязкова беларускамоўны. І мы былі сведкамі, што малыя могуць і паўтараць беларуску, і падзякаваць. Большасць з іх пакуль толькі тут і чуюць роднае слова, і «Звязда» з'яўляецца адным з няхіжычкі і памочніку калектыву садка ў гэтай добрай справе. «Дзеткі, нашаму садку 25 гадоў, а ведаеце, колькі газетце «Звязда»? 90!» — «У-у-у!!!» Гэта ж амаль сто! Гэта ж для дашкаляў усё роўна што вечнасць...

— Мы шукаем у газеце не толькі інфармацыю, але і адваротную сувязь з бацькамі, — кажа намеснік загадчыцы Галіна Мацюшонка. — Нам важныя і парады псіхалагаў, і кансультацыі ўрачоў. Газета — люстэрка грамадства, а нашы дзеткі — нібы прызма, накітавалі кроплі расы, у якой свет адлюстраванае асаблівым чынам: адлюстраванае тэсціраванае і самае небяспечнае. Таму «Звязда» нам блізка, праблемы, якія яны падмае (магаражы, сацыяльныя, адукацыйныя, медыцынскія), часта датычацца нашай працы.

Падчас правядзення акцыі ў садку ўзнікла ідэя — сувязь паміж газетай і ўстановамі адукацыі зрабіць больш цеснай. Кіраўніцтва садка-юбіляра прапанавала адкрыць некалькі пастаянных рубрык, прысвечаных праблемам, агульным для ўсіх педагогаў, у тым ліку і для бацькоў. Калі ў іншых нашых падлісчыкаў ёсць жаданне падтрымаць гэтую ідэю, маюцца нейкія свае прапановы, пішыце: мы працуем для вас!

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Валанцёрская акцыя «Дарогаю добра» ў дзіцячым доме № 4.

ЧЫРВОНАЯ ЗВЯЗДА

Цэнтралізаванае тэсціраванне МУХАМОР — ЯДОМЫ ГРЫБ.

У ГЭТЫМ ПЕРАКАНАНАЯ ВЯЛІКАЯ КОЛЬКАСЦЬ БЕЛАРУСКІХ АБІТУРЫЕНТАЎ

«Мадэляванне і параметрызацыя педагагічных тэстаў» — пад такой мудрагелістай назвай у сталіцы, пры падтрымцы ЮНЕСКА, прайшла міжнародная навуковая канферэнцыя, якая сабрала спецыялістаў у галіне тэсталагіі з розных краін свету. Між іншым, гэта сустрэча стала лагічным працягам дыялогу, які адбыўся ў Мінску два гады таму, праўда, на гэты раз ніхто з удзельнікаў ужо не ставіў пад сумненне мэтазгоднасць правядзення ўступных іспытаў у форме цэнтралізаванага тэсціравання. Больш за тое, калі прапановы Міністэрства адукацыі будучы адобраныя, то ў наступным годзе ўжо ўсе тры ўступныя іспыты для абітурыентаў ВНУ будуць праходзіць у форме цэнтралізаванага тэсціравання. Самастойна ВНУ будуць праводзіць толькі тры экзамены, якія немагчыма замяніць цэнтралізаваным тэсціраваннем, напрыклад, экзамен па творчасці ці фізпадрыхтоўцы.

Але спачатку крыху статыстычнай інфармацыі пра сёлетняе цэнтралізаванае тэсціраванне. Удзел у ім узяла рэкордная колькасць абітурыентаў — 195 тысяч чалавек. Гэта на 24 тысячы чалавек больш, чым у папярэднім годзе. З сёлетніх выпускнікоў агульнаадукацыйных устаноў у цэнтралізаваным тэсціраванні ўдзельнічалі 92 (!) працэнты ад агульнай колькасці. Абітурыентам было выдана 512,7 тысячы сертыфікатаў. Менш за 15 балаў, якія не дазваляюць удзельнічаць у конкурсе, набралі 40,2 тысячы удзельнікаў ЦТ, або 8,9 працэнта ад агульнай колькасці. Сярод удзельнікаў тэсціравання па фізіцы гэта лічба аказалася самай высокай — 18,5 працэнта ад агульнай колькасці. І толькі 18 чалавек змалі атрымаць на тэсціраванні максімальную адзнаку 100 тэставых балаў: 13 — па матэматыцы, 3 — па беларускай і 2 — па рускай мове.

Вызначэнне ўзроўню складанасці заданняў у тэсце ажыццяўлялася на падставе ўліку наступных фактараў: — статыстычных даных аб выніках выканання тэстаў у 2004—2006 гадах; — уяўленняў, што склаліся ў методыцы навучання аб складанасці таго ці іншага вучэбнага элемента праграмы; — колькасці элементаў вучэбнай праграмы, якія працякаюць заданнем; — вяржачкаў і колькасці ўменняў і навыкаў, неабходных для выканання задання.

— Нас часта папракаюць у тым, што з дзесятыя тысяч удзельнікаў тэсціравання максімальна 100 балаў набіраюць толькі лянчына адзінкі, — дзеліцца набалелым дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Мікалай ФЯСЬКОЎ. — І робіцца на гэтай падставе выснова — тэсты змерна складаныя. Катэгорычна не магу з гэтым пагадзіцца. На цэнтралізаваным тэсціраванні выкарыстоўваюцца нарматыўна-арыентаваныя тэсты. У адрозненне ад крытэрыяльна-нарматыўных тэстаў, якія скіраваны пераважна на выяўленне вучэбных дасягненняў навучэнцаў, нарматыўна-арыентаваныя тэсты дазваляюць фарміраваць рэйтынг удзельнікаў працэдурна тэсціравання, гэтыя ж тэсты прыдатныя на студэнцкае месца займае сваю прыступку. Менавіта гэта мэтавае прызначэнне тэста і вызначае спецыфіку канструявання, выкарыстання, і, галоўнае, інтэрпрэтацыі вынікаў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Ведай нашых!

УНУК ПЕРАЎЗЫШОЎ ДАСЯГНЕННІ ДЗЕДА

Фота з сайта www.billard.by

Выпрабавана на сабе

ІНВЕСТЫЦЫЙНЫЯ ПРАЕКТЫ:

спосаб даходу альбо падман?

У апошні час сталі папулярнымі розныя інвестыцыйныя праекты. За апошні месяц ад знаёмых мне падступілі ажно тры прапановы паўдзельнічаць у падобных праграмах. У чым жа сутнасць гэтых праектаў? — Сяргей, табе не надакучыла пісаць матэрыялы? Колькі ты зарабіш? Цябе задавальняе твой заработак? — цікавіцца, напрыклад, знаёмаму Лене.

— У прынцыпе, задавальняе. Вядома ж, хацелася пабыць грошай атрымаць. Толькі для гэтага трэба і пісаць больш, — адказваю я. — Вось бачыш, пакуль ты працуеш, атрымаеш грошы. А перастанеш працаваць, пісаць матэрыялы, і зарплату не будзе. Гэта закон сучаснага жыцця. Так, потым будзе ў цябе пенсія. Але гэта ж дробязь, на адну пенсію цяжка пражыць. У мяне да цябе ёсць прапанова. Хочаш жыць на рэшткавы прыбытак? Ты чуў што-небудзь аб пасіўным прыбытку? Не, дык слухай. За аднойчы выкананню працы ты будзеш атрымаваць грошы ўсё жыццё. Казака? Не, гэта рэальнасць. Уяўляеш, табе не трэба будзе бегаць у пошуку інфармацыі для артыкула, у цябе будзе забеспечанае жыццё. Ні ў чым не будзеш сабе адмаўляць... Дык прапонуе, у мяне да цябе ёсць прапанова, — усё някя не магла сапалаціцца Лена.

— Не ставіла, давай расказаць... Такім чынам, вось што я чаю.

Прапанова першая

Мне прапанавалася наступнае. Адзін заможны немец для руска-амерыканскага грамадзян адкрыў інвестыцыйны праект, які быў разлічаны на адзін год. У ім мог удзельнічаць любы ахвотны. Для гэтага трэба было ўнесці пэўную суму грошай. Сума вагалася ад 60 да 375 еўра. У канчатковым выніку можна было атрымаць прызавыя грошы ў суме ад 4500 да 28 000 еўра. Сумы ўражваюць. Можна было, праўда, занесці і 5 еўра. Але, як сказала Лена, гэта не інвестыцыя. Гэта смешная сума. Такіх людзей ніхто сур'ёзна не ўспрымае. І што самае цікавае, што гэты праект разлічаны на год. А першыя выплаты пачыналіся, як ні дзіўна, таксама праз год. Гэта значыць, атрымлівалася, што арганізатар збіраў грошы і рабіў з імі ўсё, што ад яго трэба рабіць. Азвоніла Лена, яна не адказаў, што ўкладзенныя грошы «пачыналі працаваць», прыносілі вылікі прыбытка. І дзядзька-арганізатар дзельнічаў з намі часткай гэтага прыбытку. Як міла з яго боку, Асноўным аргументам Лены за тое, каб я адразу ж «уліваюся» ў гэты праект, было тое, што тут нічога не трэба рабіць. Адзін раз укалі грошы і чакай свае працэнты. Але толькі ў мяне адразу ж паўстала пытанне: які разумны чалавек паверыць у тое, што яму нехта выплаціць праз год суму ў 75 разоў большую, чым першапачаткова ўкладзеная? Такая прапанова не пастаніць вам ні ад аднаго банка. Ведаеце, чаму? Гэта проста неразумна атрымаць такія прыбыткі. Любая фірма, кампанія або банк проста разарыцца, выплаваючы такія сумы. Як я ні імкнуўся гэта даказаць Лене, яна не згаджалася са мной. Наадварот, даказвала адваротнае. Мы не рэшткі аднаго аднаго, і рэшце рэшт разлішліся кожны са сваёй працай. На развітанне Лена сказала, што калі ў мяне з'явіцца раптам жаданне паўдзельнічаць у гэтым праекце, то маю тэлефанаваць ёй у любы час сутак. Дагаворыўся я ёй на тэлефанаваць, наглядзеўся на тое, што з таго моманту прайшло ўжо больш чым паўгода. Рэгістрацыя ў дадзены праект ужо скончылася.

атрымаць праз год ад 4500 да 28 000 еўра. Сумы ўражваюць. Можна было, праўда, занесці і 5 еўра. Але, як сказала Лена, гэта не інвестыцыя. Гэта смешная сума. Такіх людзей ніхто сур'ёзна не ўспрымае. І што самае цікавае, што гэты праект разлічаны на год. А першыя выплаты пачыналіся, як ні дзіўна, таксама праз год. Гэта значыць, атрымлівалася, што арганізатар збіраў грошы і рабіў з імі ўсё, што ад яго трэба рабіць. Азвоніла Лена, яна не адказаў, што ўкладзенныя грошы «пачыналі працаваць», прыносілі вылікі прыбытка. І дзядзька-арганізатар дзельнічаў з намі часткай гэтага прыбытку. Як міла з яго боку, Асноўным аргументам Лены за тое, каб я адразу ж «уліваюся» ў гэты праект, было тое, што тут нічога не трэба рабіць. Адзін раз укалі грошы і чакай свае працэнты. Але толькі ў мяне адразу ж паўстала пытанне: які разумны чалавек паверыць у тое, што яму нехта выплаціць праз год суму ў 75 разоў большую, чым першапачаткова ўкладзеная? Такая прапанова не пастаніць вам ні ад аднаго банка. Ведаеце, чаму? Гэта проста неразумна атрымаць такія прыбыткі. Любая фірма, кампанія або банк проста разарыцца, выплаваючы такія сумы. Як я ні імкнуўся гэта даказаць Лене, яна не згаджалася са мной. Наадварот, даказвала адваротнае. Мы не рэшткі аднаго аднаго, і рэшце рэшт разлішліся кожны са сваёй працай. На развітанне Лена сказала, што калі ў мяне з'явіцца раптам жаданне паўдзельнічаць у гэтым праекце, то маю тэлефанаваць ёй у любы час сутак. Дагаворыўся я ёй на тэлефанаваць, наглядзеўся на тое, што з таго моманту прайшло ўжо больш чым паўгода. Рэгістрацыя ў дадзены праект ужо скончылася.

Прапанова другая

Самае цікавае, што нядарна мне зноў прапанавалі ўзяць удзел у адным інвестыцыйным праекце. Праўда, у гэтым выпадку трэба трохи працаваць, перш чым атрымаць грошы. Гэта была ўжо стопрацэнтная піраміда. Але спачатку распаўсюду аб самой прапанове. — Што мне прапанавалася? Забаснечы сваю фінансавую волю і бестурботнае жыццё. Для гэтага трэба было ўсяго толькі заплаціць сто долараў і прывесці яшчэ мінімум двух чалавек у гэты праект. «Мае людзі» у сваю чаргу таксама павінны заплаціць грошы і прывесці па два чалавекі. «Мы працуем камаданай. Кожны ўзмацняе кожнага. Ты дапамагаеш сваім людзям. Але і табе дапамагаюць твае спонсары. Гэта ланцугавая рэакцыя. Самае галоўнае — на пачатковым этапе знайсці гэтых двух чалавек. Затым трэба прасачыць, каб яны пачалі працаваць. У гэтым выпадку ты працуеш наперад, наверх матрыцы. І калі ты апынешся на версе ўяўнай піраміды, то тады панеш атрымаваць грошы», — гаварыў мне аднаго банка. Ведаеце, чаму? Гэта проста неразумна атрымаць такія прыбыткі. Любая фірма, кампанія або банк проста разарыцца, выплаваючы такія сумы. Як я ні імкнуўся гэта даказаць Лене, яна не згаджалася са мной. Наадварот, даказвала адваротнае. Мы не рэшткі аднаго аднаго, і рэшце рэшт разлішліся кожны са сваёй працай. На развітанне Лена сказала, што калі ў мяне з'явіцца раптам жаданне паўдзельнічаць у гэтым праекце, то маю тэлефанаваць ёй у любы час сутак. Дагаворыўся я ёй на тэлефанаваць, наглядзеўся на тое, што з таго моманту прайшло ўжо больш чым паўгода. Рэгістрацыя ў дадзены праект ужо скончылася.

Прапанова другая

Самае цікавае, што нядарна мне зноў прапанавалі ўзяць удзел у адным інвестыцыйным праекце. Праўда, у гэтым выпадку трэба трохи працаваць, перш чым атрымаць грошы. Гэта была ўжо стопрацэнтная піраміда. Але спачатку распаўсюду аб самой прапанове. — Што мне прапанавалася? Забаснечы сваю фінансавую волю і бестурботнае жыццё. Для гэтага трэба было ўсяго толькі заплаціць сто долараў і прывесці яшчэ мінімум двух чалавек у гэты праект. «Мае людзі» у сваю чаргу таксама павінны заплаціць грошы і прывесці па два чалавекі. «Мы працуем камаданай. Кожны ўзмацняе кожнага. Ты дапамагаеш сваім людзям. Але і табе дапамагаюць твае спонсары. Гэта ланцугавая рэакцыя. Самае галоўнае — на пачатковым этапе знайсці гэтых двух чалавек. Затым трэба прасачыць, каб яны пачалі працаваць. У гэтым выпадку ты працуеш наперад, наверх матрыцы. І калі ты апынешся на версе ўяўнай піраміды, то тады панеш атрымаваць грошы», — гаварыў мне аднаго банка. Ведаеце, чаму? Гэта проста неразумна атрымаць такія прыбыткі. Любая фірма, кампанія або банк проста разарыцца, выплаваючы такія сумы. Як я ні імкнуўся гэта даказаць Лене, яна не згаджалася са мной. Наадварот, даказвала адваротнае. Мы не рэшткі аднаго аднаго, і рэшце рэшт разлішліся кожны са сваёй працай. На развітанне Лена сказала, што калі ў мяне з'явіцца раптам жаданне паўдзельнічаць у гэтым праекце, то маю тэлефанаваць ёй у любы час сутак. Дагаворыўся я ёй на тэлефанаваць, наглядзеўся на тое, што з таго моманту прайшло ўжо больш чым паўгода. Рэгістрацыя ў дадзены праект ужо скончылася.

ВЫШЭЙШАЯ ШКОЛА ГАСПАДАРОЎ СВАЁЙ СПРАВЫ

Інстытуту прадпрымальніцкай дзейнасці 15 гадоў

Пра гэтую навучную ўстанову можна сказаць так: яна ўзнікла як адказ на выклік часу. У пачатку 90-х, калі эканоміка краіны перакройвалася, аказалася, што патрэбны людзі, якія маглі б працаваць не толькі на дзяржаўных буйных заводах і фабрыках, але і на прадпрыемствах іншай формы ўласнасці і з іншымі, значна меншымі, аб'ёмамі вытворчасці. Аднак навучных устаноў, якія рыхтавалі б такіх спецыялістаў, не было. І тады прафесар БНТУ Сяргей Сяргеевіч Атаеў прапанаваў стварыць інстытут, які дапамог бы моладзі паспяхова і цывілізавана працаваць у малым і сярэднім бізнесе і прадпрымальніцтва. Сяргей Атаеў кіраваў інстытутам з дня яго стварэння: з 1992 года да канца сваіх дзён — да снежня 2006 года, але і пасля зыходу гэтага неардынарнага чалавек навукавая ўстанова працягвае жыць і развівацца — і гэта лепшы доказ актуальнасці ажыццяўленай ім ідэі.

— Сёлета мы нават папярэем спектр спецыяльнасцяў, на якіх будзе падрыхтоўка, заховаючы арнаментальнасць менавіта на сярэднім і малым бізнесе і на прадпрымальніцтва, доля якога ў краіне павялічваецца, — расказвае рэктар Інстытута прадпрымальніцкай дзейнасці Віктар ЦЫБОЎСКІ. — Мы рыхтуем спецыялістаў, якія змогуць працаваць ва ўласным малым прадпрыемстве альбо найёмным работнікам у сярэдням бізнесе і пасляхова рэалізуюць як дзяржаўны заказ, так і сябе як асобу і як эканаміста.

За 15 гадоў інстытут выпусціў каля 3 тысяч спецыялістаў. Разам з эканамістамі ён вядзе падрыхтоўку перакладчыкаў сучасных замежных моў. Гэта таксама аказалася запатрабаваным, бо рынак у Беларусі адкрыты, дзводзіцца ўзаемадзеянне з рознымі краінамі, і перакладчыкі, якіх рыхтуе Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці, знаходзяць прымяненне сваім ведам у дзелавым свеце, удзельнічаюць у падрыхтоўцы розных матэрыялаў і праектаў па эканамічных аспектах.

Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці — невялікая навукавая ўстанова. Тут навукавая ўстава крыху больш за 2 тысячы чалавек. У гэтым ёсць свае асаблівасці і свае перавагі. Невялікай ВНУ лягчэй разгавяць на любыя змены на рынку працы і ў эканоміцы краіны. Таму ўсе выпускнікі інстытута паспяхова рэалізуюць свае прафесійныя здольнасці. Пацвярджаюць гэта адсутнасць іх у ліку зарэгістраваных беспрацоўных у цэнтрах занятасці па ўсёй Беларусі. Сістэма практык у інстытуце пабудавана так, што большасць студэнтаў яшчэ да заканчэння вучобы ўліваюцца ў той ці іншы працоўны калектыв, ды і дыплом дазваляе без праблем уладкавацца на працу.

— Завочнікам у імкненьні зарыентавацца, каб яны на працягу

Пасяджэнне рэктарата інстытута.

1—2-га курсу сумелі афіцыйна ўладкавацца згодна з абраным профілем, — дзеліцца сакрэтамі маневрынасці навукавай устаноўе рэктар. — Прычым нашы студэнты-завочнікі выконваюць свае працоўныя абавязкі настолькі паспяхова, што яшчэ да заканчэння ВНУ дасягаюць высокіх пастаў на буйных прадпрыемствах. Мы надаём вялікую ўвагу прыкладному аспекту падрыхтоўкі спецыялістаў, каб нашы студэнты адразу пасля выпуску былі гатовыя выконваць канкрэтныя задачы, якія ім даручыць наймальнік. Сістэма практык у інстытуце адказвае навацыйным падыходам у сучаснай вышэйшай

На занятках.

адукацыі. 15 гадоў — тэрмін для вышэйшай, ды і любой школы, невялікі, і перыяд росту тут пакуль не завершаны. У перспектыве, калі запатрабаванасць спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй не будзе зніжацца, Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці мае намер павялічыць набор да 3 тысяч чалавек, каб дасягнуць аптымальных судадноснаў колькасці студэнтаў і якасці адукацыйнага працэсу.

Усе вышэйшыя навукавыя ўстановы Беларусі падзелены на дзяржаўныя і прыватныя. Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці аднесены да прыватных, але гэта не зусім правільна, лічыць рэктар. — Наша ВНУ больш адносіцца да народных, чым да прыватных, бо яна існуе на капітал бацькоў нашых студэнтаў, а заснавальнік, рэктарат, выкладчыкі — толькі арганізацыйная форма, якая дазваляе капіталу бацькоў рэалізавацца ў дзеянне. Іншымі словамі, мы пераўтвараем грашовыя сродкі ў веды, якія дазваляць атрымаць прафесію і пабудоваць абраную жыццёвую траекторыю. У нашым устаным фондзе няма ні дзяржаўных, ні прыватных сродкаў, якія былі б накіраваны на атрыманне пры-

тэму. Таму Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці — не камерцыйная арганізацыя. Гэта тыповая ўстанова адукацыі, якая адпавядае ўсім дзяржаўным стандартам і патрабаванням. Мы рэалізуем сацыяльны адукацыйны праект у сферы прадпрымальніцтва. Па сваёй сутнасці і прыродзе мы, хутчэй, народная, дзяржаўная навукавая ўстанова, падобная на тую форму, якая існуюць на платнай аснове ў дзяржаўных ВНУ.

Студэнты, якія тут навукаюцца, вельмі задаволены інстытутам, з цікавасцю ўдзельнічаюць у адукацыйным працэсе, добра кантактуюць з выкладчыкамі. Гэта пацвердзіла і анкетаванне падчас атэстацыі.

— Мы, хоць і маладая ўстанова, але адлюстравваем традыцыі беларускай адукацыі, якая складалася ў пасляваенныя гады, калі студэнтаў было не шмат і гэта давала магчымасць наладзіць цесныя кан-

Загадчык кафедры тэорыі і практыкі перакладу Ніна Іванаўна ГОВАРАВА, дабарант Святлана РАЧОК, дэкан факультэта эканамічна-прадпрымальніцкай дзейнасці і прадпрымальніцтва Мікалай Іванавіч ГОМЕЛЬ і выкладчык кафедры, выпускнік інстытута Марыя КАЗЛОВА.

так з выкладчыкамі. За кошт гэтага дасягалася высокая якасць падрыхтоўкі спецыяліста, — заўважа рэктар. — Нездарма ў 50—60-я гады адбыўся каласальны эканамічны рывок у краіне. Індывідуальнае працаваць са студэнтамі дазваляе не толькі перадаць веды, але і сацыяльны вопыт, развіццё духоўных патэнцыялаў. Нашы выпускнікі не адарваны ад жыцця, яны не патрабуюць гатовых рэцэптаў, не кажучы даце мне банк, і я буду ім кіраваць. Яны гатовыя да працы, да руху па службовай лесвіцы ад

самых першых прыступак, яны гатовы працаваць самі, і гэты вельмі правільны паціязь.

Інстытут пераймае вопыт эканамічнага факультэта БДУ, эканамічнага і лінгвістычнага ўніверсітэтаў, па вучэбных тыпавых планах якіх рыхтуе спецыялістаў, і адкуль нярэдка запрашае выкладчыкаў для супрацоўніцтва. «Мы з'яўляемся арганічнай часткай усяго адукацыйнага працэсу Беларусі», — падкрэслівае Віктар Цыбуўскі.

З 2007 года Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці прымае моладзь на падставе цэнтралізаванага тэсціравання. Сёлетні вопыт паказвае, што сюды ідзе моладзь, якая адразу арыентаваная на гэты інстытут. Юнакі і дзяўчаты падавалі сюды дакументы, не чакаючы вынікаў конкурсу ў дзяржаўныя ВНУ і не прэтэндуячы на бюджэтныя месцы, хоць у іх былі высокія балы. Гэта значыць, што маладыя людзі, якія хочаць мець сваю справу, будаваць сваю будучыню, абапіраюцца на ўласныя сілы, з'яўляюцца ўсё больш. І яны маюць патрэбу ў адпаведнай адукацыі, якая дазваляе б іх дзейнасці адкаваць і інтарсам асобы, і інтарсам дзяржавы. Час дзікунскага бізнесу скончыўся. Зараз на дварэ эпо-

роў, турзлёты, семінары, удзел у рэспубліканскіх навуковых канферэнцыях і конкурсах — усё гэта робіць студэнцкія жыццё яскравым, запамінальным перыядам жыцця кожнага, хто паступіў у Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці. Рэгулярныя сустрэчы з прадстаўнікамі бізнесу, Міністэрства Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнага судова-прававага ўдзелу дапамагаюць фарміраваць правую свядомасць выпускнікоў, іх ідэалагічны накіраванасць, што вельмі важна для нацыянальнай эканомікі.

— Мы рады, што нашы студэнты могуць звярнуцца ў адміністрацыю інстытута па любым пытанні, выкарыстаць тэлефон даверу, прыйсці ў любы час да рэктара альбо прафесара, — кажа Віктар Цыбуўскі. — Мы ідэям сваім студэнтам прымушваем і любы праблем. Мы працуем з імі разам.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Алена ДАЎЖАНК, Фота Аляксея СУПРУНА і з архіва ІПД. УНП 101357946. Ліцэнзія Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь № 02100/0111710 ад 30.04.2004 г.

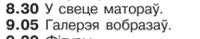
220033, г. Мінск, вул. Серафімовіча, 11.

прадаў», а як ажыццяўленне грамадскага гандлёвага патокі і адначасова прадастаўленне паслуг населенніцтва. Інстытут выпускае адукацыйных людзей, якіх у сферы адукацыі ўсё больш. І яны маюць патрэбу ў ад

5.15 Дак. серыял «Марскія млекакормачыя». 6.20, 7.05, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь! 6.45, 7.45, 18.50, 0.35 Зона Х. 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны. 7.30, 8.25 Дзелавое жыццё.

8.20 Гатуем разам. 8.30 У свеце матараў. 9.05 Галерэя вобразаў. 9.30 Фігуры. 10.00, 16.45 Серыял «Трымай мяне мацней». 10.55, 17.40 Серыял «Кяханне як кяханне-2». 12.15 Меладрама «Там, дзе жыве кяханне». 14.00 Здароўе. 14.30 Nota Bene. 15.15, 19.20 Навіны рэгіёна. 15.30 Культурныя людзі. 16.00 Зорны старт. Дэзнінкі дзіцячых Еўрабачанняў. 16.15 Час кіно. 19.35 Час спорту. 20.00 Ток-шоў «Ход у адзак». Спакійшы і прадаўцы: правы і абавязкі. 21.00 Панарама. 21.45, 1.50 Серыял «Медыум». 22.45 Баявік «Шанхайскі сувязны».

Дзейнасць наркабаронаў і ўмяшанне новых банд і раследуюць паліцэйскія Дарэн і Алекс. Ім на дапамогу прыходзіць Нарыко, якая працуе ў Інтэрполе. 0.40 Дак. серыял «Загадкавая мясціна». 1.25 Серыял «Клава, давай!».

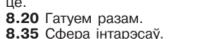

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05, 3.00, 5.00 Навыны навіны. 6.05 «Пакуль усё дома». 7.05 «Наша раніца». 9.05 Контурсы. 10.10 «Дыханне планеты». 10.40, 11.10 «Дзве зоркі-2». 11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.20, 3.20 Навыны спорту. 13.10 Серыял «Мая цудоўная няня». 13.40 «Дэтэктывы». 14.30 «Прыгоды Джэкі Чана». 14.30 «Кантрольная закупка». 15.00 «Лаліта. Без комплексаў». 16.15 Маст. фільм «Тытуныя капітан». 18.20 «Дзеля смеху». 18.55 Чакай мяне. 20.00 Час.

СЕРАДА, 5 СНЕЖНЯ

5.35, 15.50 Серыял «Прыск-2. Залатая ліхаманка». 6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь! 6.30, 7.05 Прэс-агляд. 6.45, 7.45, 18.50, 0.50 Зона Х. 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навыны. 7.30, 8.30 Дзелавое жыццё. 8.20 Гатуем разам. 8.35 Сфера інтарэсаў. 9.05, 20.00 Серыял «Ліквідатары». 10.00, 16.45 Серыял «Трымай мяне мацней». 10.50, 17.40 Серыял «Кяханне як кяханне-2». 12.15 Драма «Зладзеі ў законе». 14.00 Гадзіна суда. Справы сямейныя. 14.45 Nota Bene. 15.15, 19.20 Навыны рэгіёна. 15.30, 1.10 Серыял «Клава, давай!».

19.35 Зямельнае пытанне. 21.00 Панарама. 21.45, 1.35 Серыял «Медыум». 22.45 Драма «Абарона Лукына».

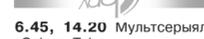
Знаёмства славагата гросмайстра Лукына з чароўнай Наталіяй пераартае ў шалёную страсть, і дзіўным чынам упадае ў владную раманісткую геніяльнага шахматніка, які стаў работ любімай гульні. 1.00 Дзень спорту.

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 0.25, 3.00, 5.00 Навыны навіны. 6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў». 7.05 «Наша раніца». 9.05, 18.55 «Таццянін дзень». Серыял. 10.00 «Модны прыгавор». 11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 0.40, 3.20 Навыны спорту. 11.10 «Застаца ў жывых». 12.00 «Малахаўт». 13.10 Серыял «Мая цудоўная няня». 13.40 «Дэтэктывы». 14.10 «Прыгоды Джэкі Чана». 14.30 «Кантрольная закупка». 15.00 «Дачка садоўніка». Серыял. 17.15, 5.05 «Няхай гаворыць». 18.20 «Дзеля смеху». 20.00 Час. 21.05 «Застаца ў жывых».

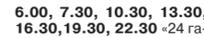
21.05 «Выбар». 22.00 «Дыверсант». Серыял. 23.25 «Дакументальны дэтэктыў». «Аперцыя «Кансорцыум»». 0.00 Тэорыя неверагоднасці. 0.45 «Фабрыка зорак «дома»». 1.10 «Адвесея». Серыял. 1.15 «Абаронца». Серыял. Тэхнічная прафілактыка з 3.30 да 5.00. 5.05 «Няхай гаворыць».

6.45, 14.20 Мультсерыял «Олівер Твіст». 7.05 Ранішня падзардака. 8.05 Добрая навіны. 8.40 Невытлумачальна, але факт. 9.30 У гэты дзень. 9.35, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым. 10.25 Свято далёкай зоркі. Мікалай Гуцёў. 10.55, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы». 12.00 Усё аб бяспецы. 12.30 Шола пісьменніка. 13.05 «Школа рамонт». 14.00 Тэлебарометр. 14.45 Пазакласная гадзіна. 14.55 Няхка спяшаецца на дапамогу. 15.55 Ядзім дома. 18.35 Навыны культуры. 18.50 Серыял «Каменская-3». 20.00 Калыханка. 20.20 Беларускае часіна. 21.25 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Аглед тура. 22.25 Хакей. Формула гульні. 23.00 Меладрама «Выхад».

Падарожжа па лабірынту падзей, дзе ўчыні героя вядуць да непрадказальных наступстваў, а людзі навокал аказваюцца не зусім тымі, кім здаюцца. 9.30 «К-відаа для дзяцей». 9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».

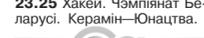
6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны». 6.10, 17.20 «Міншчына». 6.20 «3 чаго пачынаецца раніца». 7.45 «Пранчыя і спявыя». 8.25 «Вялікае снаданне». 9.00 «Тыдзень». 10.00 «Спартыўны тыдзень». 10.40 «Культурныя жыццё». 11.05 «Рэбека». Серыял. 12.00, 18.25 «Зацменне». Серыял. 13.00 «Есць кантакт». 13.50, 23.00 «Крутыя рабыты». 14.55 «Магнутыя райнджары. Касмічны патруль «Дэльта». Мультсерыял. 15.20 «Элен і рабыты». Серыял. 15.50 «Народжаны ў СССР». 16.50 «Бабскі бунт». 17.30 «Званая вчэра». 20.05 «СТБ-спорт». 20.15 «Добры вечар, малы». 20.25 Маст. фільм «Выплёстак». 22.55 «Закон і крымінал».

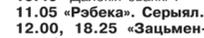
22.10 Драма «Балтыйскі шторм». 0.45 «Фабрыка зорак «дома»». 1.20 «Адвесея». Серыял. 2.15 «Абаронца». Серыял. 3.25 «Тайны Смалвіля». Серыял.

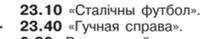
6.45, 14.25 Мультсерыял «Олівер Твіст». 7.05 Ранішня падзардака. 8.05, 15.55 Ядзім дома. 8.40, 18.50 Серыял «Каменская». 9.30 У гэты дзень. 9.35, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым. 10.25 «Тут. Цяпер. Сёння». Дак. фільм. 10.55, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы». 12.00, 22.25 Серыял «Анатомія Грэй». 12.50 «Спорт-кадр». 13.00 «Трудноўная сямёрка». Эпізод тры. 13.55 «Тэатр. Выбранне...». XII Міжнародны фестываль «Белая вежа». 14.50 Пазакласная гадзіна. 15.00 Бітва экстрасэнсаў. 18.35 Навыны культуры. 20.00 Калыханка. 20.20 Беларускае часіна. 21.25 Няхка спяшаецца на дапамогу. 23.25 Хакей. Чэмпіятат Беларусі. Керамін-Юнацтва.

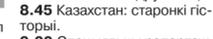
6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны». 6.10, 17.20 «Міншчына». 6.20, 7.50 «3 чаго пачынаецца раніца». 7.40, 15.50, 23.00 «Крутыя рабыты». Дэзнінкі. 8.40 «Аўтапанарама». 9.00, 20.50 «Салдаты 13». Серыял. 10.00 «Гарчы лёд». 10.40 «Далёкія сваякі». 11.05 «Рэбека». Серыял. 12.00, 18.25 «Зацменне». Серыял. 13.00 «Рэпарцёр СТБ». 13.50 «Чуткі. Скандальны. Сенсацыі. Расследванне». 14.45 «Магнутыя райнджары. Касмічны патруль «Дэльта». Мультсерыял. 15.10 «Элен і рабыты». Серыял. 16.00 «Есць homo». 16.50 «Бабскі бунт». 17.30 «Званая вчэра». 20.05 «СТБ-спорт». 20.15 «Добры вечар, малы». 20.25 «Добро пожаловаться».

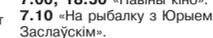
22.00 «Мінск і мічанне». 22.55 «Закон і крымінал». 23.10 «Фактыўны бокс». 23.40 «Дэтэктыўны гісторыі». 0.30 «Рэдакцыя». Серыял. 4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся! 4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».

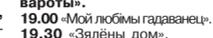
23.10 «Сталічны футбол». 23.40 «Гучная справа». 0.30 «Ваенная тайна».

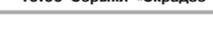
4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся! 4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ». 5.30 «Простая лубы». 6.30 Удачная папукка. 7.30 «Разам». 8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці». 8.45 Казахстан: старонкі гісторыі. 9.00 Спецыяльны рэпартаж. 9.30 Хіт-экспрэс. 10.30 Серыял «Раксалана». 12.00, 22.25 Студыя 60х90. 12.15, 22.30 Маст. фільм «Якія нашы гадзі». 13.45 Урокі англійскай мовы. 15.00 Дак. серыял «Лепшая сусветная дваццатка». 16.00 «Гадзіна суда». Справы сямейныя. 17.00 Цяцкі для дарослых. 18.10 Серыял «За усё табе дзякую». 19.15 «Цік-так». 19.30 «Агульны інтарэс». 20.00 Рэспубліка — сёння. 21.00 Серыял «Крымінальны крассворд». 22.00 Акцэнты.

7.00, 18.50 «Навіны кіно». 7.10 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім». 7.25, 23.50 «Метазапрагноз». 7.30 Маст. фільм «Соль». 9.00 «Клуб 700». 9.30 «К-відаа для дзяцей». 9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».

7.00 Добрай раніцы, Расія! 9.05 «Грымёр. Прафесар маскіроўка». 10.00 «Рэвізор». 10.30 «Спецыяльны карэспандант». 11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі. 11.30, 17.20 Мясцовы час. Весткі—Масква. 11.50 «Фітыль». 12.50 Серыял «Пецярбургскія тайны». 13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь. 14.10 Маст. фільм «Выпадковы спадарожнік». 15.55 Серыял «Скрадзеныя пачалункі».

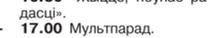
5.30 «Пра кяханне». 6.30 Удачная папукка. 7.30, 18.10 Серыял «За усё табе дзякую». 8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці». 8.45 «Мільны пытаньняў аб прыродзе». 9.00 «Агульны інтарэс». 9.30, 19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя». 10.30 Серыял «Раксалана». 12.00, 22.25 Студыя 60х90. 12.15, 22.30 Маст. фільм «Развітальныя гастролі».

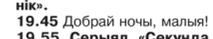
13.45 Урокі англійскай мовы. 15.00 Планета VISION прадстаўляе... 16.00 «Гадзіна суда». Справы сямейныя. 17.00 Следчыя і экстрасэнсы. 19.15 «Цік-так». 21.00 Серыял «Крымінальны крассворд». 22.00 Акцэнты.

7.00, 22.50 «Навіны кіно». 7.10, 10.55, 21.05, 23.40 «Метазапрагноз». 7.15 Серыял «Угрум-рака». 9.00 «К-відаа» для дзяцей. 9.30 «Адшукваецца адпачынак». 9.50, 19.55 Серыял «Нікіта». 10.50 Мульпарад. 11.00 Маст. фільм «Шукальнікі прыгод». 13.00 «Дзённы тэлечат». 16.30 «Жыццё, поўнае радасці». 17.00 Мультпарад. 17.20 Серыял «Зорныя вароты». 18.55 «К-гульні». 19.00 «Архіў 8-га тэлеканаля». 19.50, 21.10 «Распродаж. Навіны. Акцыі». 20.45 «Вечарніца». 20.55 «К-відаа» для ўсёй сям'і. 21.00 Інфармбюро «Міжнароднае». 21.15 Драма «Дагавор». 23.00 Серыял «Амазонкі». 23.45 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія! 9.00—15.00 Прафілактыка ідзе 15.00 Суд ідзе 15.55 Серыял «Скрадзеныя пачалункі». 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь. 17.00, 19.00 Весткі. 17.20 Мясцовы час. Весткі.

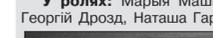
8.00, 13.50, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай». 8.05 Маст. фільм «Проста гісторыя». 9.55 «Бітва за Маскву». 10.50 «Пастскрытум». 12.00 «Доказы віны». «Спрут». 12.45 «Заторы знікаюць апоўначы». Дак. фільм. 13.55 Мульпарад. 15.30 Новая «Часінка». 16.55 Дзелавая Масква. 18.55 «Рэальныя гісторыі. Скандальныя разводы». 20.05 «Зацменне». Серыял. 21.00 «Каменская». Серыял. 22.05 Момент ісціны. 23.00 Падзеі. 25-я гадзіна. 23.30 Дак. фільм «50 гадоў з ансамблем «Бярозка». 0.45 «Чыста англійскае забойства». Серыял. 2.25 «Адна справа на дваіх». Серыял. 3.20 «Сціцільныя абарона». Маст. фільм.

9.30 Ралі Вялікабрытаніі. 10.00, 14.00 Кёрлінг. Чэмпіятат Еўропы. 12.00, 16.30 Скачкі на лыжах з трампліна. Кубак свету. 13.00, 18.00 Біятлон. Кубак свету. 16.00 Агляд снежнага ўікэнда. 19.00, 1.00 Футбол. Еўрагалы. 19.45 Футбол. Го-о-о-о!!! 20.00, 2.15 Вось гэта дзіва!!! 20.15 Шары. 22.00 Байцоўскі клуб. 1.45 «Eurosport Buzz».

5.00, 6.30 Канал «Настрой». 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі. 7.50, 10.15, 0.25 Пятроўка, 38.

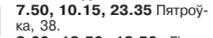
ФІЛЬМ ДНЯ СТВ 20.25 «СЁМЫ ПЯЛЁСТАК» (РОСІЯ, 2006 г.) Жанчына з маленькай дачкой, якія засталіся без грошай і вырашылі пераначаваць на чужой дачы, становяцца для яе ахоўніка самымі блізкімі людзьмі. Рэжысёр — Аляксандр Даруга, Ульяна Кандаурова. У ролях: Марыя Машкова, Уладзімір Жарабцоў, Георгій Дрозд, Наташа Гарбкі.

БЕЛАРУСЬ З'ЯВЛЯЕЦА ЛІДАРАМ СЯРОД КРАІН СНД ПА УЗРОЎНІ ВЫКАРЫСТАННЯ ІНТЭРНЕТА Сведчаць даныя штогадовага «Даклада аб развіцці чалавека», які быў падрыхтаваны Праграмай развіцця ААН. У Беларусі на адну тысячу насельніцтва прыпадае 347 карыстальнікаў сусветнай камп'ютэрнай сеткі. У дзвюх іншых найбольш тэхналагічна развітых краінах СНД гэты паказчык значна ніжэйшы: Расія (152) і Украіна (97). Па колькасці карыстальнікаў Інтэрнета на тысячу насельніцтва Беларусь апрадужае такія краіны Цэнтральна-еўрапейскага рэгіёна, як Балгарыя, Венгрыя, Польшча, Румынія і Чэхія. БЕЛТА.

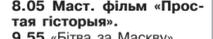
8.05 «Чакай мяне». Маст. фільм. 10.00 «Бітва за Маскву». 10.50 «Масква вяла Аічыну да Перамогі». Канцэрт. 11.55, 21.05 «Каменская». Серыял. 12.55 «У цэнтры увагі». «Агі Масквы». 13.55 Мульпарад. 15.30 Новая «Часінка». 16.55 «Рэзананс». 18.55 «Доказы віны». «Крывавая забава». 20.05 «Зацменне». Серыял. 22.10 «Вуліца твайго лёсу». Памяці Аляксандра Дзязюкоўкі. 23.05 Падзеі. 25-я гадзіна. 23.55 Маст. фільм. 1.40 «Дзікае поле». Маст. фільм. 3.35 «Проста гісторыя». Маст. фільм.

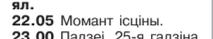
9.30 Фехтаванне. «Мастэрэ». 10.00, 1.30 Ралі Вялікабрытаніі. 11.00, 15.45, 20.45 Кёрлінг. Чэмпіятат Еўропы. 13.00, 15.00, 18.15 Футбол. Кубак УЕФА. 13.45 Шары. 18.00 Вось гэта дзіва!!! 19.00 Футбол. Еўрагалы. 19.15, 20.25, 20.40 Выбранне па серадах. 20.30 Гольф-клуб. 20.35 Парусны спорт. 23.00 Байцоўскі клуб.

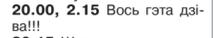
ФІЛЬМ ДНЯ АНТ 22.10 «БАЛТЫЙСКІ ШТОРМ» (Германія—Вялікабрытанія, 2003 г.) Намесца журналістка правяла сваё ўласнае расследаванне аб чорным рынку гандлю зброяй і наркотыкамі ў Расіі. Нікі прывялі яе ў Талін. Рэжысёр — Рубен Ледэр. У ролях: Грэта Скакі, Юрген Прахноў, Дональд Сазерленд.

8.00 «Малахаўт». 13.10 Серыял «Мая цудоўная няня». 13.40 «Дэтэктывы». 14.10 «Прыгоды Джэкі Чана». 14.30 «Кантрольная закупка». 16.15 «Дачка садоўніка». Серыял. 18.20 «Дзеля смеху». 18.55 «Таццянін дзень». Серыял. 22.00 Час. 21.05 «Застаца ў жывых». 22.10 «Дыверсант». Серыял. Заключная серыя. 23.40 «Край. Асуджаныя на выгнанне». 0.45 «Фабрыка зорак «дома»». 1.20 «Адвесея». Серыял. 2.15 «Абаронца». Серыял. 3.25 «Тайны Смалвіля». Серыял.

6.45, 14.25 Мультсерыял «Олівер Твіст». 7.05 Ранішня падзардака. 8.05, 15.55 Ядзім дома. 8.40, 18.50 Серыял «Каменская-3». 9.35 У гэты дзень. 9.40, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым. 10.30 Хакей. Формула гульні. 11.00, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы». 12.05 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Аглед тура. 13.00 ПРАСобуванне. 14.45 Пазакласная гадзіна. 15.00 Невытлумачальна, але факт. 18.35 Навыны культуры. 20.00 Калыханка. 20.20 Беларускае часіна. 21.25 «Спорт-кадр». 21.55 «Іншыя». Рабаванні і разбойныя напады. 22.30 Серыял «Анатомія Грэй». 23.25 Баскетбол. НБА. Агляд тыдня.

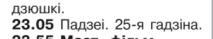
6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны». 6.10, 17.20 «Міншчына». 6.20, 7.50 «3 чаго пачынаецца раніца». 7.40, 15.50, 23.00 «Крутыя рабыты». 8.40 «Праўда пра НЛА: НЛА ў глыбокім моры». Дак. фільм. 9.00 «Відавочца прадстаўляе: самае смешнае...». 10.00 «Сталічны футбол». 10.40 «Анфас». 10.55 «Наша справа». 11.05 «Рэбека». Серыял. 12.00, 18.25 «Зацменне». Серыял. 13.00 «Сталкер». 13.50 «Чэмпіятат свету на ралі-2007». Вялікабрытанія. 14.45 «Магнутыя райнджары. Касмічны патруль «Дэльта».

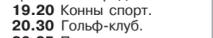
6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.20, 3.00, 5.00 Навыны навіны. 6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў». 7.05 «Наша раніца». 9.05 Чакай мяне. 10.00 «Модны прыгавор». 11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.35, 3.20 Навыны спорту. 11.10 «Адзін супраць усіх».

13.40 «Дэтэктывы». 14.10 «Прыгоды Джэкі Чана». 14.30 «Кантрольная закупка». 16.15 «Дачка садоўніка». Серыял. 17.15, 5.05 «Няхай гаворыць». 18.20 «Дзеля смеху». 20.00 Час. 21.05 «Застаца ў жывых». 22.10 Маст. фільм «Доні Браско». 0.40 «Фабрыка зорак «дома»». 1.20 «Адвесея». Серыял. 2.15 «Абаронца». Серыял. Тэхнічная прафілактыка з 3.30 да 5.00.

6.45, 14.25 Мультсерыял «Олівер Твіст». 7.05 Ранішня падзардака. 8.05, 15.55 Ядзім дома. 8.45, 18.50 «Каменская-4». 9.35 У гэты дзень. 9.40, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым. 10.30 Урачыбныя тайны. 11.05, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы». 12.05, 22.20 Серыял «Анатомія Грэй». 12.55 «Іншыя». Рабаванні і разбойныя напады. 13.30 «Спорт, спорт, спорт...». Мікалай Круцкі. 14.00 «Анекдот. ЛАД». 14.45 Пазакласная гадзіна. 15.05 Іншыя жыццё. 18.35 Навыны культуры. 20.00 Калыханка. 20.20 Беларускае часіна. 21.25 Невытлумачальна, але факт. 23.20 Проста праграма. 0.05 Хакей. НХЛ. Матч тыдня. Філадэльфія—Мінэсота.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны». 6.10, 17.20 «Міншчына». 6.20, 7.50 «3 чаго пачынаецца раніца». 7.40, 15.50, 23.00 «Крутыя рабыты». 8.40 «Добро пожаловаться». 9.00, 20.50 «Салдаты 13». Серыял. 10.00 «Фактыўны бокс». 10.40 «Праўда аб НЛА: НЛА ў глыбокім моры». Дак. фільм. 11.05 «Рэбека». Серыял. 12.00, 18.25 «Зацменне». Серыял. 13.00 «Відавочца прадстаўляе: самае смешнае».

Чырвоная змена

ПЯТНІЦА, 7 СНЕЖНЯ

5.35, 15.50 **Серыял «Прыск-2. Залатая ліхаманка».**
 6.20, 7.10, 8.10 **Добрай раніцы, Беларусь!**
 6.30, 7.05 **Прос-агляд.**
 6.45, 7.45, 19.30 **Зона X.**
 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.10 **Навіны.**
 7.30, 8.30 **Дзелавое жыццё.**
 8.20 **Гатум разам.**
 8.35 **Фера інтарсаў.**
 9.05, 19.55 **Серыял «Ліквідатары».**
 10.00, 16.45 **Серыял «Трымай мяне шчыра».**
 10.50, 17.45 **Серыял «Кяханне як кяханне-2».**
 12.15 **Меладрама «Я свабодны, я нічыі».**
 13.45 **Зорны старт.** Дэбютны дзіцячага Еўрабачання.
 14.00 **Галзіна суда.** Справы сямейныя.
 14.45 **Nota Bene.**
 15.15, 19.20 **Навіны рэгіёна.**
 15.30 **Серыял «Клава, дайвай!».**
 21.00 **Панарама.**
 21.45, 2.25 **Серыял «Медыум».**
 22.45 **Жорстка размова.**
 23.20 **Дзень спорту.**
 23.30 **Фігуры.**
 0.00 **Камедыя «Гарольд і Кумар ідуць у адрыв».**

Каб адзіці ад рэальнасці, два нудачнікі раскручваюць траўку перад тэлевізарам у пяціцу вечарам, які заканчваецца неверагоднай прыгодой.

1.30 **Вось дык шоу!**
 6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 0.00, 3.00 **Нашы навіны.**
 6.05, 15.00 **«Лаліта. Без комплексы».**
 7.05 **«Наша раніца».**
 9.05 **«Тацянін дзень».** **Серыял.**
 10.00 **«Модны прыговор».**
 11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 0.15, 3.20 **Навіны спорту.**
 11.10 **«Застацца ў жыццях».**
 12.00 **«Малахаў».**
 13.10 **Серыял «Мая цудоўная няня».**
 13.40 **«Дэтэктывы».**
 14.10 **«Прыгоды Дзэкі Чана».**

НЯДЗЕЛЯ, 9 СНЕЖНЯ

6.15 **Індыйскае кіно. Меладрама «Тры браты».**
 8.30 **Альманах падарожжаў.**
 9.00, 12.00, 15.00 **Навіны.**
 9.05 **Арсенал.**
 9.35 **Серыял «Дзядуля май мары».**
 10.10 **Культурныя людзі.**
 10.50 **Серыял «Сусветныя адысеі».**
 12.15 **Камедыя «Тарцоф».**
 14.05 **«Рама. Роль. Два колі».** Відэафільм АТН.
 14.30 **Дак. серыял «Тайны забытых перамог».** «Утаймаванне сатаны»
 15.10 **Навіны рэгіёна.**
 15.30 **Футбол. Ліга чэмпіёнаў.** Відэачасопіс.
 16.00 **«Беларусь — 12 балаў!».** Гала-канцэрт з удзелам зорак «Еўрабачання-2007».
 18.00 **Супертоп.**
 19.00 **Меладрама «Айчыны».**
 0.45 **Усе стыхіі.**

7.00 **«Нядзельная раніца».**
 8.00, 9.00, 16.00, 3.00, 5.00 **Нашы навіны.**
 9.05 **Нядзельная прапева.**
 9.20 **Серыял «Сябры».**
 10.00 **«Бесталковыя нататкі».**
 10.20 **Пакуль усе дома.**
 11.15 **Фаззіда.**
 11.50 **«Ранішняя пошта».**
 12.40 **«Страсці па наскожы».** Дак. фільм.
 13.10 **«Разумніцы і разумнікі».**
 13.50 **«Жаніны славы».**
 16.15, 3.10 **Навіны спорту.**
 16.20 **«Міжнародная панарама».**
 16.40 **«Марына Ладзіна.** Ад страсці да нянавісці».
 17.40 **КВЗ. Вышэйшая ліга.**
 20.00 **Контурсы.**
 21.05 **«Дыханне планеты».**
 21.35 **«Фабрыка зорак».** Фінал.
 23.35 **«Камедзі Кляб».**
 0.10 **Баявік «Антыкілер-2».**
 2.20 **Маст. фільм «Таёжны раман».**
 5.05 **«Штоцы акіяна».**

7.05 **Звон.**
 7.30 **Мір вашаму дому.**
 7.45 **Маст. фільм «Кевін у краіне драконаў».**
 9.00 **Наша пладбаранка.**
 10.05 **Не ў час.**
 10.40 **Школа рамонту.**
 11.40 **Дак. фільм «Наша цацка».**

14.30 **«Кантрольная закупка».**
 16.15 **«Дачка садоўніка».** **Серыял.**
 17.15 **«Няхай гавораць».**
 18.20 **«Значышчы стагоддзя».**
 20.05 **Поле цудаў».**
 20.00 **Час.**
 21.05 **«Дзве зоркі-2».**
 23.30 **«Наша Russia».**
 0.20 **Маст. фільм «Таварна-«Ямайка».**
 2.10 **Маст. фільм «Праўда і наступствы».**
 4.15 **Драма «Прыкаваны».**
 6.00 **«Пантанол — царства лугоў».** Дак. фільм.

6.45, 16.35 **Мультсерыял «Олівер Твіст».**
 7.05 **Ранішня падарожка.**
 8.05 **Ядзім дома.**
 8.40 **Серыял «Каменская-4».**
 9.30 **У гэты дзень».**
 9.35 **Дак. фільм «SMS-акула».**
 10.05, 17.30 **Серыял «Жанчына з водарам кавы».**
 11.00 **Серыял «Анатомія Грэй».**
 12.25, 15.10 **Біятлон. Кубак свету.**
 13.40 **Анекдот. LAD.**
 14.00 **Пазаклясная гадзіна.**
 14.15, 18.50 **Клуб былых жонак.**
 16.55 **Усё аб бяспецы.**
 18.35 **Навіны культуры.**
 19.45 **Другое жыццё.**
 20.45 **Кальханка.**
 21.00 **«Цудоўная сямёрка».** Эпізод трыады.
 21.45 **Бітва экстрасенсаў.**
 22.45 **Шок-О-Лад.**
 23.45 **Хакей. НХЛ. Агляд тыдня.**
 0.50 **Казанова.**

7.00 **«Зялёны дом».**
 7.15, 10.55, 21.05 **«Метазапрагноз».**
 7.20 **Серыял «Угрум-рака».**
 6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
 6.10, 17.20 **«Міншчына».**
 6.20, 7.50 «3 чаго пачынаецца раніца».
 7.40, 15.50 **«Крутыя рабыты».**
 8.40 **«Аўтапанарама».**
 9.00 **«Салдаты 13».** **Серыял.**
 10.00 **«Наш дом».**
 10.40 **«Праўда аб НЛА: што стаіць за вайной сусветай».** Дак. фільм.
 11.05 **«Рубека».** **Серыял.**
 12.00, 18.25 **«Зацьменне».** **Серыял.**
 13.00 **«Асабісты інтарэс».**
 13.50 **«Схема смежу».**
 14.45 **«Магнуты райнджэр».** Касмічны патруль «Дэльта».
 15.10 **«Элен і рабыты».** **Серыял.**

11.55, 14.25 **Біятлон. Кубак свету.**
 13.45 **Сезон у дачы.**
 15.55 **ПРАСпаўнане».**
 16.15 **Гаспадар.**
 16.55 **Футбол. Чэмпіянат Англіі.** Прэм'ер-ліга. Тотэнхэм—Манчэстэр Сіці.
 19.00 **Серыял «Дзве зоркі».**
 20.05 **Анекдот. LAD.**
 20.25 **Тэлебарометр.**
 20.45 **Правы чалавека.**
 21.00 **Драма «Банды Нью-Йорка».**

9.00, 9.55 **«К-гульні».**
 9.05, 22.55 **«Метазапрагноз».**
 9.10 **«Ашукваецца адпачынаць».**
 9.30 **«Мультпарад».**
 10.00 **«Мой любімы гадаванец».**
 10.15 **Маст. фільм «Бандыты».**
 12.15 **Камедыя «Эван — цудоўны».**
 14.00 **Мультфільм «Прыгоды барона Мінгаўзена».**
 14.30 **«Добрая вестка з Рыскам Рэнерам».**
 15.00 **«К-відэа для дзяцей».**
 15.20 **Фільм для дзяцей.**
 17.15 **Драма «Заговор супраць кароны».**
 19.10, 22.45 **«Навіны кіно».**
 19.20, 21.00 **«Распродаж. Навінікі. Акцыі».**
 19.25 **Серыял «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан».**
 20.45 **«Венчаніца».**
 20.55 **«К-відэа для ўсёй сям'і».**
 21.05 **Камедыя «Колькі ты каштуеш!».**
 23.00 **Мультфільм для дарослых».**

6.50 **Фільм-казка «Капітан Крокус».**
 7.55 **«Афрамасквіч-2».** **Серыял.**
 8.55 **«Аўтапанарама».**
 9.25 **«Відавочна прадстаўляе: самае шакіруючае».**
 10.20 **«Вялікае снаданне».**
 11.00 **«Я — падарожжа».**
 11.30 **«Жаданая».** **Серыял.** **Заклучная серыя.**
 12.30 **Маст. фільм «Амерыканская трагедыя».**
 13.55 **«Град дзівіштва».**
 14.05 **«Туніمالсы».** **Мультсерыял.**
 14.30 **«Уважрасенне класікі».**
 15.30 **«Відавочна прадстаўляе: самае шакіруючае».**
 16.30 **«24 гадзіны».**
 16.50 **«Культурнае жыццё».**
 17.20 **«Чуткі. Скандалы. Сенсацыі. Расследванне».**
 18.10 **«Схема смежу».**
 19.00 **«Аўтапанарама».**
 19.30 **«Тыдзень».**
 20.30 **Маст. фільм «Цікі амерыканец».**
 22.30 **«Спартыўны тыдзень».**
 23.00 **«Прафесійны бокс».**
 0.00 **«Па поўнай праграме».**
 0.45 **«Уцікі».** **Серыял.**

4.00, 12.00 **Любімыя акцёры».**
 4.15, 12.15 **Маст. фільм «Сварка ў Лукашэ».**
 6.00, 17.00 **Серыял «Душачка Моніка».**
 6.30 **Удачная пакупка.**
 6.45, 15.00 **Дак. фільм «Нарманы».**
 7.50 **Студыя 60х90».**
 8.00 **Мультсерыял «Прыгоды маленькай рыбки».**
 8.25 **«У гасцях у Мінуткі».**
 9.00 **Даведнік.**
 9.30 **«Хіт-экспрэс».**
 10.30 **«Хвост каметы».**

на». **23.10 Серыял «Амазонкі».**
23.55 «Начы тэлечат».
 7.00 **Добрай раніцы, Расія!**
 9.05 **«Мой сярэбраны шар. Ніналь Мышкова».**
 10.00 **Серыял «Хвіліна да...».**
 11.00, 14.00, 17.00, 19.00 **Весткі.**
 11.30, 14.10 **Мясцовы час. Весткі—Масква.**
 11.50 **Серыял «Бандыці Пецябург-10. Расплата».**
 12.50 **Серыял «Пецябургскія тайны».**
 13.50, 16.50, 18.50, 23.00 **Весткі—Беларусь».**
 14.30 **«Кулагін і партнёры».**
 15.00 **Суд ідзе».**
 15.55 **Серыял «Скрадзеныя пацалункі».**
 17.20 **Мясцовы час. Весткі—Маскоўскае вобласць».**
 17.50 **Серыял «Анёл-ахоўнік».**
 19.45 **Добрай ночы, малыя!**
 19.55 **«Юрмала-2007».**
 21.00 **Баявік «Смерць і жыццё Бобі З».**
 23.10 **Трылер «Байкі калі кастра».**

6.00 **«Сёння раніцай».**
 8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 **Сёння».**
 9.05 **«Наша ўсё!».**
 10.20 **«Крымінальная Расія».**
 11.15 **Серыял «Усё змяшалася ў доме».**
 13.25 **Серыял «Ураччывая тайна».**
 15.15 **«Асарці».**
 15.30 **«Агляд. Выратавальнікі».**
 16.30 **Серыял «Вартанне Мухтара-2».**
 18.25 **«Агляд. Надзвычайнае здарэнне».**
 19.40 **«Следства вялі...».**

7.00 **«Зялёны дом».**
 7.15, 10.55, 21.05 **«Метазапрагноз».**
 7.20 **Серыял «Угрум-рака».**
 9.00 **«Дом жывых гісторыі».**
 9.30 **«К-відэа» для дзяцей».**
 9.50, 19.50 **Серыял «Нікі-та».**
 10.40 **«Музпарад».**
 11.00 **Маст. фільм «Куб-3».**
 12.30 **«Дзённым тэлечат».**
 16.30 **«Жыццё, поўнае радасці».**
 17.00 **Мультпарад».**
 17.20 **Серыял «Зорныя вароты».**
 19.00 **«Падарожжа з густам».**
 19.30 **«Навіны кіно».**
 19.45, 21.25 **«Распродаж. Навінікі. Акцыі».**
 20.45 **«Венчаніца».**
 21.00 **«К-відэа для ўсёй сям'і».**
 21.10 **«Каралі муай тай».**
 21.30 **Маст. фільм «Лавіна».**

6.55 **Дзённый падарожнік».**
 7.25 **Сялянскае застава».**
 8.45 **«21 кабінет».**
 9.20 **Нашы любімыя жывёлы».**
 9.55 **«Дэтэктыўныя гісторыі».** «Рытэвалы след мяняка».
 10.30, 23.15 **Падзеі».**
 10.40 **Камедыя «Зайчыкі».**
 12.20 **Ганна Снаткіна ў праграме «Запрашае Барыс Ноткін».**
 12.50 **«Фабрыка думкі».** Ідэя для Расіі.
 13.35 **Падзеі. Маскоўскі тыдзень».**
 14.10 **«Гісторыя дзяржавы Расійскай».**
 14.55 **Камедыя «Тры плюс два».**
 17.00 **«Адзін супраць усіх».**
 17.55 **Маст. фільм «Лілія для Ліліі».**
 20.00 **«У цэнтры падзей».**
 21.05 **Дэтэктыў «Пуаро Агаты Крэты».**
 23.30 **Маст. фільм».**

9.30 **«Eurosport Buzz».**
 10.00 **Кёрлінг. Чэмпіянат Еўропы».**
 11.00 **Лыжныя гонкі. Кубак свету».**
 12.00, 16.30 **Біятлон. Кубак свету».**
 13.45 **Лыжныя двухбор'е. Кубак свету».**
 14.15 **Скачкі на лыжах з трампліна. Кубак свету».**
 17.45, 22.45 **Снукер».**
 21.00, 2.00 **Агляд снежнага ўік-энда».**
 21.30 **Горныя лыжы. Кубак свету».**
 0.00 **Бокс. А. Бенто (Партугалія)—Ж. Нэгі (Венгрыя)».**
 У праграме магчымыя змяненні. **Перадпоўна праграма забаронена!**

4.45 **«Вы мне пісалі...».** **Маст. фільм».**
 6.30 **«Фактар жыцця».**

6.55 **Дзённый падарожнік».**
 7.25 **Сялянскае застава».**
 8.45 **«21 кабінет».**
 9.20 **Нашы любімыя жывёлы».**
 9.55 **«Дэтэктыўныя гісторыі».** «Рытэвалы след мяняка».
 10.30, 23.15 **Падзеі».**
 10.40 **Камедыя «Зайчыкі».**
 12.20 **Ганна Снаткіна ў праграме «Запрашае Барыс Ноткін».**
 12.50 **«Фабрыка думкі».** Ідэя для Расіі.
 13.35 **Падзеі. Маскоўскі тыдзень».**
 14.10 **«Гісторыя дзяржавы Расійскай».**
 14.55 **Камедыя «Тры плюс два».**
 17.00 **«Адзін супраць усіх».**
 17.55 **Маст. фільм «Лілія для Ліліі».**
 20.00 **«У цэнтры падзей».**
 21.05 **Дэтэктыў «Пуаро Агаты Крэты».**
 23.30 **Маст. фільм».**

8.30 **«Огі і прусакі».** **Мультсерыял.**
 8.50 **«Дыялог пра жывёл».**
 9.25 **«Смехапанарама».**
 10.05 **«Сто да аднаго».**
 11.00, 14.00 **Весткі».**
 11.10 **«Сам сабе рэжысёр».**
 12.10 **«Уладар розуму».**
 12.40 **«Формула ўлады».**
 13.15 **«Пакрой смежу».**
 14.20 **Камедыя «Ніагара».**
 16.00 **Весткі. Дзяжурная частка».**
 16.30 **«Сумленны дэтэктыў».**
 17.00 **«Аншлаг і Кампанія».**
 19.00 **Весткі тыдня».**
 20.00 **«Спецыяльны карэспандэнт».**
 20.30 **Маст. фільм «Планета Ка-Пэкс».**

20.45 **«Надзвычайнае здарэнне. Расследванне».**
 21.10 **«Ты — суперстар».**
 23.10 **Маст. фільм «Ведзьма».**
 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 **Падзеі».**
 7.50, 10.15, 1.45 **Пятроўка, 38».**
 8.00, 13.50, 18.50 **«Гісторыя дзяржавы Расійскай».**
 8.05 **«Вы мне пісалі...».** **Маст. фільм».**
 10.00 **«Дзень бусла».**
 10.50 **«Зацьменне».** **Серыял».**
 11.45 **«Каменская».** **Серыял».**
 12.55 **«У цэнтры ўвагі».** «Скрасці шэдэўр».
 13.55 **Небяспечная зона».**
 15.30 **Новая «Часінка».**
 16.55 **Дзелавая Масква».**
 18.55 **«Аўтастрахаванне: падводныя камяні».**
 20.05 **Маст. фільм».**
 21.40 **«Народ хоча ведаць».** «Еўрабачанне-2007».
 23.20 **«Нацыянальны здабытак».** Уладзімір Ашкеназі.
 0.10 **Маст. фільм «Бацька і сын».**
 2.05 **«Адна спаван на дваіх».** **Серыял».**
 2.55 **Маст. фільм».**

7.00 **«Суботняя раніца».**
 8.00, 9.00, 16.00, 20.30, 3.00 **Нашы навіны».**
 9.05 **Серыял «Сябры».**
 9.40 **«Здароўе».**
 10.30 **«Смак».**
 11.05 **«Фрэд — пачорны чалавек».**
 11.15 **«Зачараваўся хатні гадаванцаў».**
 11.50 **«Ні за якія грошы».**
 12.55 **«Тэлечасопіс «Саюз».**
 13.25 **Трагікамедыя «Нябэсы абатывамы».**
 16.10, 21.00, 3.20 **Навіны спорту».**
 16.15 **«Міхаіл Еўдакімаў. Лёс».**
 17.05 **Камедыя «Багаццёны Рыч».**
 18.55 **«Адзін супраць усіх».**
 20.00 **Вялікая палітыка».**
 21.05 **«Ледніковы перыяд».**
 0.00 **«Што? Дзе? Калі?».**

1.25 **Маст. фільм «Пасажыр 57».**
 3.25 **«Адшчапенцы».** Дак. фільм.
 4.05 **Маст. фільм «У пале прыбой».**
 5.35 **«Два заветныя словы».** Міхаіл Еўдакімаў.
 7.20 **Дак. серыял «Мільён пытанняў аб прыродзе».**
 7.35 **Маст. фільм «Востраў Блэка Мора».**

6.00 **«Сёння раніцай».**
 8.00, 10.00, 13.00, 16.00 **Сёння».**
 8.15 **Серыял «Дэтэктывы з табакеркі».**
 9.10 **«Шчаслівы раіс».**
 10.25 **«Ядзім дома!».**
 11.00 **«Усё адразу!».**
 11.35 **«Іх норавы».**
 12.10 **«Авіатары».**
 12.40, 20.40 **«Надзвычайнае здарэнне».** Агляд за тыдзень.
 13.25 **«Ліхія 90-я».**
 14.00 **«Крамлёўскія дзеці».**
 15.00 **«Масква—Ялта—Транзіт».**
 16.25 **«Адзін дзень. Новая версія».**
 17.05 **Серыял «Адвакат».**
 19.00 **«Сёння. Падагульняючая праграма».**
 20.00 **«Чыстасардэчнае прызнанне».**
 21.25 **«Галоўны герой».**
 22.45 **«Нядзельны вечар».**
 0.00 **Баявік «Эквілібрыум».**

9.30 **«Eurosport Buzz».**
 10.00 **Кёрлінг. Чэмпіянат Еўропы».**
 11.00 **Лыжныя гонкі. Кубак свету».**
 12.00, 16.30 **Біятлон. Кубак свету».**
 13.45 **Лыжныя двухбор'е. Кубак свету».**
 14.15 **Скачкі на лыжах з трампліна. Кубак свету».**
 17.45, 22.45 **Снукер».**
 21.00, 2.00 **Агляд снежнага ўік-энда».**
 21.30 **Горныя лыжы. Кубак свету».**
 0.00 **Бокс. А. Бенто (Партугалія)—Ж. Нэгі (Венгрыя)».**
 У праграме магчымыя змяненні. **Перадпоўна праграма забаронена!**

4.45 **«Вы мне пісалі...».** **Маст. фільм».**
 6.30 **«Фактар жыцця».**

6.55 **Дзённый падарожнік».**
 7.25 **Сялянскае застава».**
 8.45 **«**

КОННА-СПАРТЫЙНЫ КОМПЛЕКС «УРАДЖАЙНЫ»: СПАЛУЧЭННЕ ТРАДЫЦЫЙ І НАВАТАРСТВА

Асноўныя накірункі ў рабоце ААТ «Інстытут «Мінскграмадзянпраект» з'яўляцца распрацоўка мікрарайонаў і жылых кварталаў, комплекснае праектаванне аб'ектаў жыллёва-грамадзянскага і вытворчага прызначэння, распрацоўка дызайн-канцэпцый, інтэр'ераў, кансалдынгавага паслугі і г.д. За амаль 40-гадовую гісторыю Інстытута яго спецыялістамі даводзілася распрацоўваць не толькі жыллі і офісы, але і банкі, будынкі пасапстваў, аквапаркі, крытыя лядовыя каткі і г.д. На яго рахунку больш за 25 тысяч праектаў. У прыватнасці Інстытут браў удзел у праектаванні жыллага гарадка «Рос» у Гродзенскай вобласці — для вайскоўцаў і іх сем'яў, што былі выведзены з Германіі. Адназначна, што гэты дастаткова маштабны аб'ект быў занесены ў каталог архітэктурных твораў сусветнага дойлідства апошняга тысячагоддзя і ўдастоены дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь. Мінскграмадзянпраект спраектаваў першую чаргу жыллага раёна «Вялікая Сляпянка» ў Мінску, гарналыжны курорт «Слічы», выступіў генеральным праекціроўшчыкам на рэканструкцыю замка князёў Радзівілаў і ўсяго палацавага і паркавага ансамбля XVI—XVIII стагоддзяў у Нясвіжы.

праўдныя фанаты сваёй справы. Яны падтрымліваюць цесную сувязь не толькі паміж сабой, але і з коннымі клубамі ў іншых краінах. Добра ведаюць наш беларускі брэнд — «Ратаму».

Што датычыцца архітэктурнага вырашэння конна-спартыўнага комплексу, варыянтаў спецыялісты Інстытута пабачылі шмат. Звончы адны конна-спартыўныя комплексы нагадваюць усходнія палацы, сярэднявечныя замкі, іншыя — падобныя на сучасныя еўрапейскія вилы і катэдры. Унутранае аздабленне таксама шматварыянтнае. Што датычыцца падыходу да ўтрымання коней, тут таксама ў кожнага спецыяліста сваё меркаванне.

Беларускія праекціроўшчыкі падчас работы над комплексам «Ураджайны» ўлічылі той прынцып, які агучылі казачыкі. Комплекс павінен

быць сучасным, а самыя прарэзсыяныя метады па доглядзе коней, па іх утрыманні і транзіроўцы, па селекцыі і кармленні сёння прапаноўваюць спецыялісты. Яны ведаюць, як дасягнуць максімальнага выніку. Задачай спецыялістаў Інстытута было выкарыстаць сучасныя тэхналогіі, каб забяспечыць жыццёвым у новым аб'екце санітарны, баспекі і камфорт.

Месцам размяшчэння выбралі вялікую плошчу на тэрыторыі Сяніцкага сельсавета (за 10 км ад Мінска), ля пасёлка Ураджайны, дзе калісьці была ваенная часць. Простору там шмат, само месца вельмі мяляўнічае, у лясным масіве. На тэрыторыі базы засталіся тэхнічныя збудаванні, гаражы, склады, якія было вырашана не зносіць, а рэканструаваць (у канюшнях, кавярні, адміністрацыйны корпус і г.д.). Адначасова па магчымасці пастараліся захаваць тры дрэвы, якія раслі паміж збудаваннямі, «ўпісаць» іх у агульную карціну будучага конна-спартыўнага комплексу.

Паводле слоў гаюльнага архітэктара праектаў Інстытута Аляксандра ІВАШКІ, у адпаведнасці з задан-

больш гарманічна размясціць яго ў акаліччым ландшафце, зрабіць з імвы манеж натуральнай часткай ляснага арэны. Высокі аб'ём спартыўнай арэны па перыметры абружаны больш нізкімі аб'ёмамі ўваходнай групы, растарана і конна-спартыўнага клуба, што робіць памеры будынка больш прыязным для позірку чалавека і больш гарманічна спалучаецца з рэканструаванымі ка-

манежа плаўна-сцю пераходаў і мяккасцю ліній.

Дастатковае натуральнае асвятленне забяспечыла раэцне гаюльнага прадольнага паўночна-ўсходняга фасада з вялікімі вітражнымі праёмамі, а таксама зенітнымі ліхтарамі на даху спартыўнай арэны.

Калі паглыбляцца ў архітэктурныя нюансы, можна адзначыць, што зімовы манеж — прамавугольны ў плане аднапавярховы аб'ём спартыўнай арэны з трыбунамі і з прыбудаванымі двухпавярховымі аб'ёмамі вестыбюльнай групы і кавярні, а таксама з аднапавярховымі аб'ёмамі спартыўнага клуба з канюшняй і тэхналагічнымі калідорамі паміж збудаваннямі комплексу. Спартыўна-арэна перакрываецца драўлянымі клеенымі аркамі на калонах з крокам 6 м. Гаюльны ўваход у манеж прадугледжаны ў цэнтральнай частцы. Побач размяшчаны паміжкані кас, аховы і адміністрацыі. Дадаткова на першым паверсе прадугледжана размяшчэн-

санвузлы і тэхнічныя збудаванні. Паводле генплана, двухпавярховы аб'ём конна-спартыўнай школы блакіруецца з асноўным будынкам, лагічна, што асноўныя архітэктурныя прыёмы былі ўлічаны і пры праектаванні школы. Крывалінейны гаюльны фасад з'яўляецца натуральным працягам манежа, а прыбудаваная аднапавярховая частка візуальна памяншае вышыню самай пабудовы. З боку двара да школы пасуюцца дзве канюшні, якія разам з аднапавярховай часткай утвараюць унутраны дворык, у якім праектаваны леванды.

Для прыстасавання складу пад канюшні неабходна было выканаць дадатковыя святлавыя праёмы, брамы і прыладзіць у адпаведнасці з пажаданнямі заказчыка паміжкані для захавання кармоў і апілак. Для таго, каб прывесці будынік да існуючых нормаў, мяркуецца цэлавая рааблітацыя з аздабленнем сайдынгаў і бутавым каменем. Для надання вобразнасці фрагменты прасценкаў і калоны плануецца выканаць «пад камень». Перагародкі стойлаў будуць выкананы з інвентарнага абсталявання. Страха над канюшняй — з бітумнай чарапіцы, а над гаспадарчым блокам — фальцаванае дахавае пакрыццё.

Будуныя работы ў Сяніцы ідуць поўным ходам. Паступова ўсе задуманы спецыялістамі Інстытута планаваныя рэалізоўваюцца ў канкрэтнай рэчыўнай форме. Як мы ўжо казалі, месца гэта надзвычай прыгожае і страціць выгаднае — усяго за 10 км ад сталіцы. Калі б тэрыторыю аддалі пад прыватную ўладанне, заказчык мог атрымаць немалыя грошы. Аднак Мінбелвыканкам вырашыў зрабіць інвестыцыі ў здароўе, у спорт. Гэта выдатна, там болей што вопыт праектавання гарналыжнага комплексу «Слічы» паказвае, што пры неаўдундуным і адкажым падыходзе да арганізацыі месцаў адпачынку, якія адпавядаюць сучасным крытэрыям, развіццё комплексу, як правіла, атрымае працяг і інвестыцыйным прывабнасць. Эскізам праекта развіцця комплексу прапаноўваецца пабудаванне гасцінцы для спартсменаў і турыстаў, фізкультурна-аздаравленчы комплекс з басейнам, растаран, гасцывыя катэдры і г.д.

Не так даўно ў спецыялістаў Інстытута з'явілася магчымасць абагаціць капілку цікавых распрацовак — ім заказалі праект конна-спартыўнага комплексу. Работа была цікавай і для Інстытута новай.

Заказчык — УКБ Мінбелвыканкама — хацеў атрымаць аб'ект, які б адпавядаў сучасным міжнародным патрабаванням. І для таго, каб мець магчымасць прывозіць сюды на міжнародныя спаборніцтвы дарагія пародзістыя коней, неабходна стварыць адпаведныя ўмовы, забяспечыць жыццёвым камфорт і баспекі.

Перад пачаткам праектных работ заказчык вывез спецыялістаў у Падмаскоўе, дзе конна-спартыўныя комплексы атрымалі шырокае распаўсюджанне. Яны пабывалі на шасці аб'ектах, насамрэч іх значна больш. Гэта вельмі папулярны від адпачынку ў масквоўцы. Туды прыязджаюць цэлымі сем'ямі. Пакуль дзеці катаюцца на конях, бацькі мо-

ношніямі і конна-спартыўнай школай. У аздабленні аддалі перавагу матэрыялам, «сугучным» з прыродай (гэта камень і імітацыя пад яго, дрэва і яго імітацыя), акрамя таго, прымянялі клінкерную плітку, керамаграніт. Пры аздабленні зімовага манежа праекціроўшчыкі спалучылі класіку і наватарства, напрыклад, прымянілі бутавую кладку і індывідуальныя цэментна-пясчаныя блокі сухога прамавання, якія паводле чарцяжоў архаічнага паходжання вырабіць беларускае прадпрыемства «Праграмадзянбуд». Насамрэч такая сітуацыя нехарактэрная для айчыннага рынку будматэрыялаў: сёння прынята абыходзіцца тым, што ёсць у продажы, а не ўскладняць сабе жыццё спецаказамі. Інстытут на гэтым пайшоў, таму што менавіта крывалінейныя «царлінкі» найлепш адпавядалі задуме «затушаваць» ма-

дзюшыя і конна-спартыўнай школай. У аздабленні аддалі перавагу матэрыялам, «сугучным» з прыродай (гэта камень і імітацыя пад яго, дрэва і яго імітацыя), акрамя таго, прымянялі клінкерную плітку, керамаграніт. Пры аздабленні зімовага манежа праекціроўшчыкі спалучылі класіку і наватарства, напрыклад, прымянілі бутавую кладку і індывідуальныя цэментна-пясчаныя блокі сухога прамавання, якія паводле чарцяжоў архаічнага паходжання вырабіць беларускае прадпрыемства «Праграмадзянбуд». Насамрэч такая сітуацыя нехарактэрная для айчыннага рынку будматэрыялаў: сёння прынята абыходзіцца тым, што ёсць у продажы, а не ўскладняць сабе жыццё спецаказамі. Інстытут на гэтым пайшоў, таму што менавіта крывалінейныя «царлінкі» найлепш адпавядалі задуме «затушаваць» ма-

быць сучасным, а самыя прарэзсыяныя метады па доглядзе коней, па іх утрыманні і транзіроўцы, па селекцыі і кармленні сёння прапаноўваюць спецыялісты. Яны ведаюць, як дасягнуць максімальнага выніку. Задачай спецыялістаў Інстытута было выкарыстаць сучасныя тэхналогіі, каб забяспечыць жыццёвым у новым аб'екце санітарны, баспекі і камфорт.

Месцам размяшчэння выбралі вялікую плошчу на тэрыторыі Сяніцкага сельсавета (за 10 км ад Мінска), ля пасёлка Ураджайны, дзе калісьці была ваенная часць. Простору там шмат, само месца вельмі мяляўнічае, у лясным масіве. На тэрыторыі базы засталіся тэхнічныя збудаванні, гаражы, склады, якія было вырашана не зносіць, а рэканструаваць (у канюшнях, кавярні, адміністрацыйны корпус і г.д.). Адначасова па магчымасці пастараліся захаваць тры дрэвы, якія раслі паміж збудаваннямі, «ўпісаць» іх у агульную карціну будучага конна-спартыўнага комплексу.

Паводле слоў гаюльнага архітэктара праектаў Інстытута Аляксандра ІВАШКІ, у адпаведнасці з задан-

дзюшыя і конна-спартыўнай школай. У аздабленні аддалі перавагу матэрыялам, «сугучным» з прыродай (гэта камень і імітацыя пад яго, дрэва і яго імітацыя), акрамя таго, прымянялі клінкерную плітку, керамаграніт. Пры аздабленні зімовага манежа праекціроўшчыкі спалучылі класіку і наватарства, напрыклад, прымянілі бутавую кладку і індывідуальныя цэментна-пясчаныя блокі сухога прамавання, якія паводле чарцяжоў архаічнага паходжання вырабіць беларускае прадпрыемства «Праграмадзянбуд». Насамрэч такая сітуацыя нехарактэрная для айчыннага рынку будматэрыялаў: сёння прынята абыходзіцца тым, што ёсць у продажы, а не ўскладняць сабе жыццё спецаказамі. Інстытут на гэтым пайшоў, таму што менавіта крывалінейныя «царлінкі» найлепш адпавядалі задуме «затушаваць» ма-

дзюшыя і конна-спартыўнай школай. У аздабленні аддалі перавагу матэрыялам, «сугучным» з прыродай (гэта камень і імітацыя пад яго, дрэва і яго імітацыя), акрамя таго, прымянялі клінкерную плітку, керамаграніт. Пры аздабленні зімовага манежа праекціроўшчыкі спалучылі класіку і наватарства, напрыклад, прымянілі бутавую кладку і індывідуальныя цэментна-пясчаныя блокі сухога прамавання, якія паводле чарцяжоў архаічнага паходжання вырабіць беларускае прадпрыемства «Праграмадзянбуд». Насамрэч такая сітуацыя нехарактэрная для айчыннага рынку будматэрыялаў: сёння прынята абыходзіцца тым, што ёсць у продажы, а не ўскладняць сабе жыццё спецаказамі. Інстытут на гэтым пайшоў, таму што менавіта крывалінейныя «царлінкі» найлепш адпавядалі задуме «затушаваць» ма-

дзюшыя і конна-спартыўнай школай. У аздабленні аддалі перавагу матэрыялам, «сугучным» з прыродай (гэта камень і імітацыя пад яго, дрэва і яго імітацыя), акрамя таго, прымянялі клінкерную плітку, керамаграніт. Пры аздабленні зімовага манежа праекціроўшчыкі спалучылі класіку і наватарства, напрыклад, прымянілі бутавую кладку і індывідуальныя цэментна-пясчаныя блокі сухога прамавання, якія паводле чарцяжоў архаічнага паходжання вырабіць беларускае прадпрыемства «Праграмадзянбуд». Насамрэч такая сітуацыя нехарактэрная для айчыннага рынку будматэрыялаў: сёння прынята абыходзіцца тым, што ёсць у продажы, а не ўскладняць сабе жыццё спецаказамі. Інстытут на гэтым пайшоў, таму што менавіта крывалінейныя «царлінкі» найлепш адпавядалі задуме «затушаваць» ма-

ААТ «ІНСТЫТУТ «МІНСКГРАМАДЗЯНПРАЕКТ»
 220004, г. Мінск, вул. Калектарная, 20А.
 Тэл. 200 91 35. Факс 200 18 99.
 E-mail: office@mgp.by

УНП 600013280.
 Ліцэнзія № 02250/0002048 выдана паводле рашэння Міністэрства архітэктурны і будаўніцтва Рэспублікі Беларусь ад 30.04.2004 г. тэрмінам на пяць гадоў да 30.04.2009 г.

ГУРТ «J:Морс» — жывы адказ усім тым, хто не верыць, што ў Беларусі можна граць музыкай і не скардзіцца пры тым на «цяжка прабіцца». Ці не кожная іх песня робіцца хітом, практычна кожны канцэрт — звышшаналавым, і ўжо дакладна кожны альбом — вялікай падзеяй.

Уладзімір ПУГАЧ («J:Морс»): «ТРЭБА НАВУЧЫЦЦА САБОЙ ГАНАРЫЦЦА»

Сяргей ЮРЧЫКА

Адцылі ад нумарных альбомаў і стварыць асобны дыск, цалкам беларускамоўны, Уладзімір Пугач і Раман Арлоў хацелі даўно, ды усё не выпадала. Ім вельмі спадабаўся дыск з'яўляецца альбом «Адлегласць». Першыя сотні асобнікаў дыска распрададзеныя з казімнай хуткасцю. 2 снежня ў Мінску адбудзецца яго канцэртная прэзентацыя, дзе, дарэчы, будзе паказаны таксама фільм «Адлегласць: Падарожжа па Беларусі».

Гэты праект музыканты задумалі ўвесну 2007 года, яшчэ некалькі месяцаў рыхтавалі, а ў верасні — кастрычніку, «наматаўшы» больш як 2,5 тысячы кіламетраў па краіне, знялі фільм. На звышшаналавы фотапапарт. Каля 20 тысяч фатаграфій змяшчаюць у 15-хвілінную замалеўку вандроўвання па Беларусі. Пры тым хлопцы не пайшлі торнымі турыстычнымі маршрутамі — Палац, Мір, Нясвіж, Навагрудка, Галшаны... Свядома абмінулі і Пінск, дзе нарадзіўся Уладзімір Пугач.

такія цікавыя песні, перакладзіце іх, калі ласка. А мы ўвесь час адмаўляліся, бо не цікава браць песні, якія ўжо існуюць, зграбчы іх у кучу і перавыдаваць зборнікам. Мы не бачылі ў гэтым нічога для сябе новага. Нам хацелася зрабіць пласцінку, у якой ёсць менавіта канцэпцыя, стрыванне, вакол якога можна сабраць песні. Такая магчымасць з'явілася толькі праз некалькі гадоў, калі мы зраўневалі, што матэрыялу на беларускай мове — выдалацца, аранжыраванага, часткова аранжыраванага — хапае не проста на тое, каб сабраць у альбом, але і на тое, каб прасяць, выкінуць непатрэбнае і выкрышталізаваць музычную праграму, якую мы назвалі «Адлегласць». Гэта першая прычына. Другая заключачая ў тым, што альбом «Адлегласць» — такая ж форма самарэалізацыі, які і ў астатнія нашы альбомы. Мы жывём, працуем, пішам песні. Трэцяя — заўжды мы цікава паспрабавалі даказаць сабе і, было ж можа, камусьці іншаму, што ў Беларусі можна зрабіць беларускамоўны мэйнстрым, які будзе карыстацца популятарам. На сёння ў нас сітуацыя такая: альтэрнатыўная музыка — на беларускай мове, мэйнстрым, папулярныя выкананні — на рускай мове. Лінія невытлумачальна, неапраўдана і, я скажаў бы, нават нездарова. Перыядычна я размаўляю з прадзюсарамі, якія робяць поп-праекты для радыё, і прапаноўваю: «Вас жа так многа, адзін з адным зліваецца. Зрабіце што-небудзь на беларускай мове, і адразу вылучыцеся, прыцягнёце ўвагу». Яны адказваюць, што гэта незалатравава і непэпулярна. Трэба спрабаваць пацвердзіць адваротнае.

— Дарэчы, як ні дзіўна, беларускамоўныя альтэрнатыўныя альбомы ўспрынялі вельмі станоўча. Затое многія, хто раней хацелі вашу музыку, цяпер абвінавачваюць у кан'юктурнасці — маўляў, пераход «на мову», выкарыстанне знаёмых вобразцаў — тая ж «Зорка Венера», гэта прораба спроба атрымаць новых слухачоў...
 — І згубіць аслухачоў? Прадзюса жа лягчы рускамоўную музыку, і з пункту гледжання бізнэсу выданне беларускага альбома — крок цалкам нелагічны. Я не схільны лічыць, што ўся наша публіка застанецца пры нас, толькі памятаючы былыя альбомы — у Беларусі да-

волі хутка забываюцца, што табе падабалася раней, даволі хутка мяняюць меркаванні на столькі, каб можна было нічога больш не рабіць і спачываць на лаўрах, гэта трызнненне. Трэба працаваць, шукаць новае, займацца тым, што зноў жа табе цікава. Я цудоўна разумею, калі мы рыхтавалі гэты альбом, што будзе людзі, якія скажуць, што гэта добра, і будзе людзі, якія скажуць, што гэта дрэнна. Кожны «чы» папулярнага гурта абавязкова знойдзе і крытыку, і падтрымку, так заўжды было. У такой сітуацыі пажадана не рагаваць на ўсе выпадкі, а працягваць рабіць тое, што падабаецца.

— Як адзначае Уладзімір Пугач, «Адлегласць» адметная не толькі беларускамоўнасцю. Гэта яшчэ і нетыповы для гурта ход, зварот да іншай музыкі. На дыску практычна няма «фармацый» у звыклым сэнсе кампазіцыі. Нглядзічы на гэта, «J:Морс» мяркуе зрабіць альбом папулярным і без падтрымкі радыё, пакуль доўжыцца пік папулярнасці, выключна сваім драймам і рокам.
 — Наколькі лёгка табе працавала ў іншым лексічным полі, на мове, якую не ўжываеш пастаняна?
 — Без асаблівых праблем. У нашым першым беларускамоўным радыёсінглі «Такіх-такі», які выйшаў тры гады таму, я напісаў дзве тры тэксты. Не важна насамрэч, на якой мове ты думаеш — гэта распаўсюджана памылка, быццам на якой мове думаеш, тая і родная. Я ў свой час паўтара года пражыў у Германіі, у выніку пацаў думаць па-нямецку... Родная мова — тая, на якой маці навучыла цябе размаўляць. Большасць еўрапейскага мэйнстрыму гучыць на англійскай, а размаўляць музыку могуць на дацкай або нямецкай мовах. Я сам нарадзіўся і дзяцінства правёў на Палесці, якое мала дачынення мае да беларускай літаратурнай мовы — але большую частку жыцця правёў ужо тут, у Мінску. Зараз мы з Раман Арловым даволі часта размаўляем на беларускай, а пры напісанні тэкстаў я проста не ўжываю слоў, якіх не ведаю ці не разумею. Але «Адлегласць» — гэта шматбаковы эксперымент, які датычыцца не толькі мовы. Напрыклад, альбом атрымаўся досыць нерадыёным і гэта таксама частка падзеі.

— Яшчэ адна частка эксперыменту была ў тым, каб праехаць па чатырох накірунках свету і зрабіць фільм пра Беларусь, якую далёка не ўсе бачаць. Толькі на другім праглядзе я заўважыла, што ўсе выбраныя архітэктурныя аб'екты — гэта царквы, касцёлы, капіцы... Чаму та атрымалася?
 — Ёсць яшчэ сінагога і палац, — удакладняе Уладзімір. — Чаму та атрымалася? Напэўна, выпадкова. Матэрыял вельмі значна больш, чым 12 аб'ектаў. Фільм зняты быў дзесяць за тыдзень, а падрыхтоўка да яго, выдзялі маршрут, помнікі, спроба злавіць

надвор'е — усё гэта заняло некалькі месяцаў. Гаюнае было — выбраць архітэктурныя помнікі, максімальна далёкі ад Мінска, каб паказаць людзям, якія немагніць трэба прыкласці, каб дабрацца паглядзець менавіта на іх. А мноства іншых аб'ектаў знаходзіцца значна бліжэй... Да таго ж мы імкнуліся паказаць бег часу, мільгаценне падзеі вядоў неухаромага аб'екта. Пасля некалькіх гэтых падарожжаў пачынаеш сапраўды амаль фізічна адчуваць час, усведамляць, што пакаленні людзей мяняюцца, мітусяцца, а помнікі стаяць, стаяць і будучы стаяць, і ім усё роўна, што адбываецца навокол. Ёсць, напрыклад, на захадзе Беларускай царквы Святога Міхаіла Архангела — ёй 600 гадоў. Увясіль, колькі разоў яе рэстаўравалі, перафарбавалі і гэтак далей? А яна, без усёго гэтага працягвае існаваць. Не ў тым сутнасць...

— Што з убачанага падчас вандроўкі асабіста вы ўразіла настолькі, каб захацелася вярнуцца?
 — Заўжды прыцягвае дарога, як працэс, філасофская катэгорыя. Я вельмі люблю ездзіць. І крэйз ідэя праехацца па гэтых аб'ектах прыйшла, калі мы гаспалявалі і ўбачылі мноства такога, што могуць ніколі не ўбачыць людзі, якія жывуць на адным месцы, адпачываючы, скажам, толькі ў Егіпце і нічым больш не цікавяцца. Калі падсумаваць уражанні, асноўнае — не ад якога-небудзь канкрэтнага аб'екта, а тое агульнае, як я ўжо казаў, адлучанае часу. Памятаюць, у Толкіна былі такія персанажы — анты, дрэвы, якія вельмі доўга жылі і памяталі свет яшчэ з часоў яго стварэння. Вось наша падарожжа нагадала мне пра анты — аб'екты, вакол якіх мы мільгам знікаем, а яны стаяць. На такіх рэчах, на пэўна, і павінана грунтавацца культура... Напрыклад, хоць мне давялося наведаць шэраг розных краін, апошня чатыры гады я шмат адпачываю на Благітных азёрах, на поўначы Беларусі. У нашай краіне ёсць асаблівы дух, атмасфера, якую я не сустракаю больш нідзе. А мы з уласцівай нам недаацэнкай уласнага культурнага, гістарычнага значэння, ніяк не можам навучыцца сабой ганарыцца. Мы вельмі любім выходзіць на вуліцы, кідаць камяні — самае смешнае, што прыкладна раз у пяцьдзесят гадоў яны ляцяць у процілеглы бок, але гэта нікога не засмучае. Цікава, напэўна, было б стаць помнікам культуры і паглядзець, наколькі гэта ўсё смельна. Ёсць жа рэчы больш каштоўныя, вечныя, важныя — на іх і трэба звяртаць увагу. Не толькі зарэ, увогуле заўжды. Спадзяюся, гэты праект — наш мікракапічны ўнёсак у гэтую справу.

— Многа матэрыялу ў фільм не ўвайшло, на гэтак таксама не трапілі некалькі песень — дыска значыць, у праекта будзе працяг?
 — Я не ведаю. Кожны сіквел — гэта ўжо

30 лістапада
 1427 год — 580 гадоў таму нарадзіўся Казімір IV Ягелончык, вялікі князь Вялікага княства Літоўскага (з 1440 г.) і кароль польскі (з 1447-га), сын Ягайлы. У 1466 годзе завяршыў спрыянны для ВКЛ і Польшчы Туруньскі мірны дагаворам трынаццацігадовую вайну (1454—1466 гг.) з Тэўтонскім ордэнам.
 1872 год — згуляны першы ў свеце футбольны матч на ўзроўні нацыянальных зборных: гулялі каманды Англіі і Шатландыі.
 Мікалай Бардзевіч (1874—1948), рускі рэлігійны філосаф.

Восем удзельнікаў плей-оф вызначаны
 Ужо восем камандаў Лігі чэмпіёнаў выйшлі з груповага этапу ў наступны. Гэта «Арсенал», «Манчэстэр Юнайтэд», «Барселона», «Рома», «Інтэр», «Севілья», «Чэлсі» і «Мілан». Вынікі матчаў пятага тура: група «А»: «Бешыкташ» — «Марсель» — 2:1, «Ліверпуль» — «Порту» — 4:1, група «В»: «Росенборг» — «Чэлсі» — 0:4, «Валенсія» — «Шальке-04» — 0:0, група «С»: «Вердэр» — «Рэал» — 3:2, «Ляцыо» — «Алімпіякос» — 1:2, група «D»: «Бенфіка» — «Мілан» — 1:1, «Селцік» — «Шахцёр» — 2:1; група «Е»: «Штутгарт» — «Райндарк» — 3:2, «Ліён» — «Барселона» — 2:2; група «F»: «Дынама» (Кіев) — «Рома» — 1:4, «Манчэстэр Юнайтэд» — «Спортинг» — 2:1; група «G»: «Інтэр» — «Фенербахче» — 3:0, ЦСКА — ПСВ — 0:1; група «H»: «Севілья» — «Арсенал» — 3:1, «Сіўяў» — «Славія» — 1:1. Беларусь Аляксандр Глеб у складзе «кананіраў» на поле не выходзіў 3-за траўмы.

КЕРАМЗИТ
 Новолукомль
 УНП 300015958.
 ОАО «ЗАВОД КЕРАМЗИТОВОГО ГРАВІЯ Г. НОВОЛУКОМЛЬ»
 Керамзит — тепло-і звукоізаляцыйны матэрыял
 Коэфіцыент тэпلاправоднасці 0,10 — 0,11 Вт/м°C
 Керамзитобетонныя блокі «ТермоКомфорт» — новы стеновы матэрыял
 Коэфіцыент тэпلاправоднасці 0,139 Вт/м°C
 Прадукцыя сертыфікаваная, імаець СЕ-маркіроўку
 Рэспубліка Беларусь 21162 г. Новолукомль, Чашніцкі раён, Віцебская вобласць
 Наша прадукцыя камфортна, экалагічна і доўгавечна!
 Тел./факс: (02133) 36031, 36611, 35308, 37347
 www.keramzit.by e-mail: info@keramzit.by